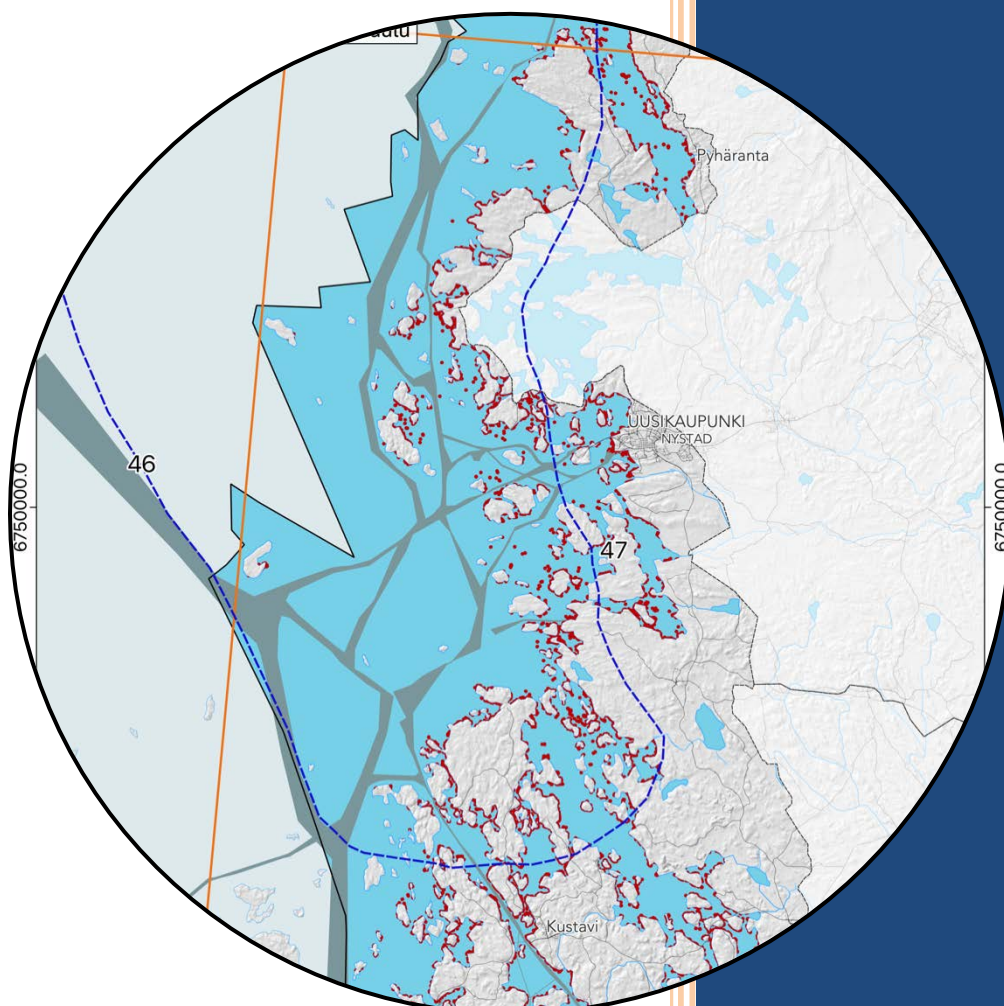

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2022- 2031

1 Sisällysluettelo

2	Johdanto	3
3	Yleissuunnitelma Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueelle	6
3.1	<i>Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen nykytilasta</i>	6
3.1.1	Vesialue	6
3.1.2	Kalakannat	8
3.1.3	Kalastus	8
3.1.4	Suoritettut kalavesien hoitotoimet	15
3.1.5	Vesiviljely	17
3.2	<i>Kalakantojen tilan ja kalastuksen tavoitteet</i>	17
3.2.1	Tavoitetila vuodelle 2031	17
3.2.2	Kalakannat	17
3.2.3	Kalastus	18
3.2.4	Tietojen keruu ja seuranta	19
3.3	<i>Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella</i>	19
3.3.1	Kalataloudellisesti merkittävät alueet	19
3.3.2	Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytettävät pyydykset	21
3.3.3	Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet	23
3.3.4	Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueiden ja -järjestelmän kehittäminen	24
3.3.5	Yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella	24
3.4	<i>Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi</i>	25
3.4.1	Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi	25
3.4.2	Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä	26
3.4.3	Suunnitelma istutuksista	26
3.4.4	Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi	27
3.4.5	Ehdotus vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi	28
3.5	<i>Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä</i>	28
4	Suunnitelmat järville ja virtavesiin	29
4.1	<i>Ahmasvesi</i>	29
4.2	<i>Muut järvet ja fladat</i>	30

5	Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämisestä	30
5.1	<i>Valvonnan päämäärä ja tavoitteet</i>	<i>30</i>
5.2	<i>Valvonnan resurssit ja seuranta</i>	<i>30</i>
6	Vaelluskalojen, uhanalaisten kalakantojen ja biologisen monimuotoisuuden huomioon ottaminen toimenpiteissä	32
7	Täpläravun ja muiden vieraslajien huomioon ottaminen toimenpiteissä	32
8	Ehdotus kalastuksenhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi	33
9	Alueellinen edunvalvonta	35
10	Suunnitelma viestinnästä	35
11	Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano	36
12	Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys	37
13	Kirjallisuus.....	38
14	LIITTEET	38
14.1	<i>LIITE 1 Yleisvedet, Selkämeren kansallispuisto ja suojelualueet</i>	<i>39</i>
14.2	<i>LIITE 2. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen kalankasvatyüksiköt keväällä 2020.</i>	<i>40</i>
14.3	<i>LIITE 3. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueelle tehdyt istutukset</i>	<i>42</i>
14.4	<i>vuosina 2010-2019.</i>	<i>42</i>
14.5	<i>LIITE 4. Yhteenveto osatavoitteista, niiden toteutumista edistävästä keinoista sekä toteutumisen mittaamisesta.....</i>	<i>44</i>
14.6	<i>Liite 5. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tiedonkeruukysely.....</i>	<i>46</i>

2 Johdanto

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalue sijaitsee pääosin merialueella pohjoisella Saaristomerellä. Järviä ja virtavesiä on vähän. Kalatalousalueen vesipinta-ala on noin 88 896 hehtaaria Kustavin, Pyhärannan ja Taivassalon kunnissa sekä Uudenkaupungin kaupungin alueilla. Alue on Suomen mittakaavassa merkittävä kaupallisen kalastuksen ja kalatalouden keskittymä sekä toisaalta vapaa-ajanasutuksen ja veneilyn suosiossa. Kalatalousalue rajoittuu Airisto-Velkuan, Lounais-Suomen, Sirppujoen, Eurajoki-Lapinjoen sekä Korppoon-Houtskariniön kalatalousalueisiin. Länsiosa alueesta rajoittuu yleisvesialueisiin ja Ahvenanamaan maakuntaan.

Vuonna 2016 voimaan tullut kalastuslaki (379/2015) edellyttää, että lain voimaantulon myötä perustetut kalatalousalueet laativat alueilleen käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joissa kuvataan toiminnan tärkeimmät päälinjat kalavarojen hoidolle. Kalatalousalueen on laadittava ja otettava käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, jolla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus. Lisäksi suunnitelmalla edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä. (KL 35§)

Kalatalousalue laatii ehdotuksen alueensa kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon kalakantojen käytölle ja hoidolle muun lainsäädännön perusteella asetetut vaatimukset, kalavarojen valtakunnalliset hoitosuunnitelmat sekä sellaiset muut kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joiden toteuttamiseen suunnitelmalla voi olla vaikutuksia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman on sisällettävä:

- 1) perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta;*
- 2) suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetilä sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi;*
- 3) suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi;*
- 4) ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä;*
- 5) ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi;*
- 6) ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi;*
- 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määritys;*
- 8) kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määritys;*
- 9) suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastusvalvonnan järjestämiseksi.*

(KL 36§)

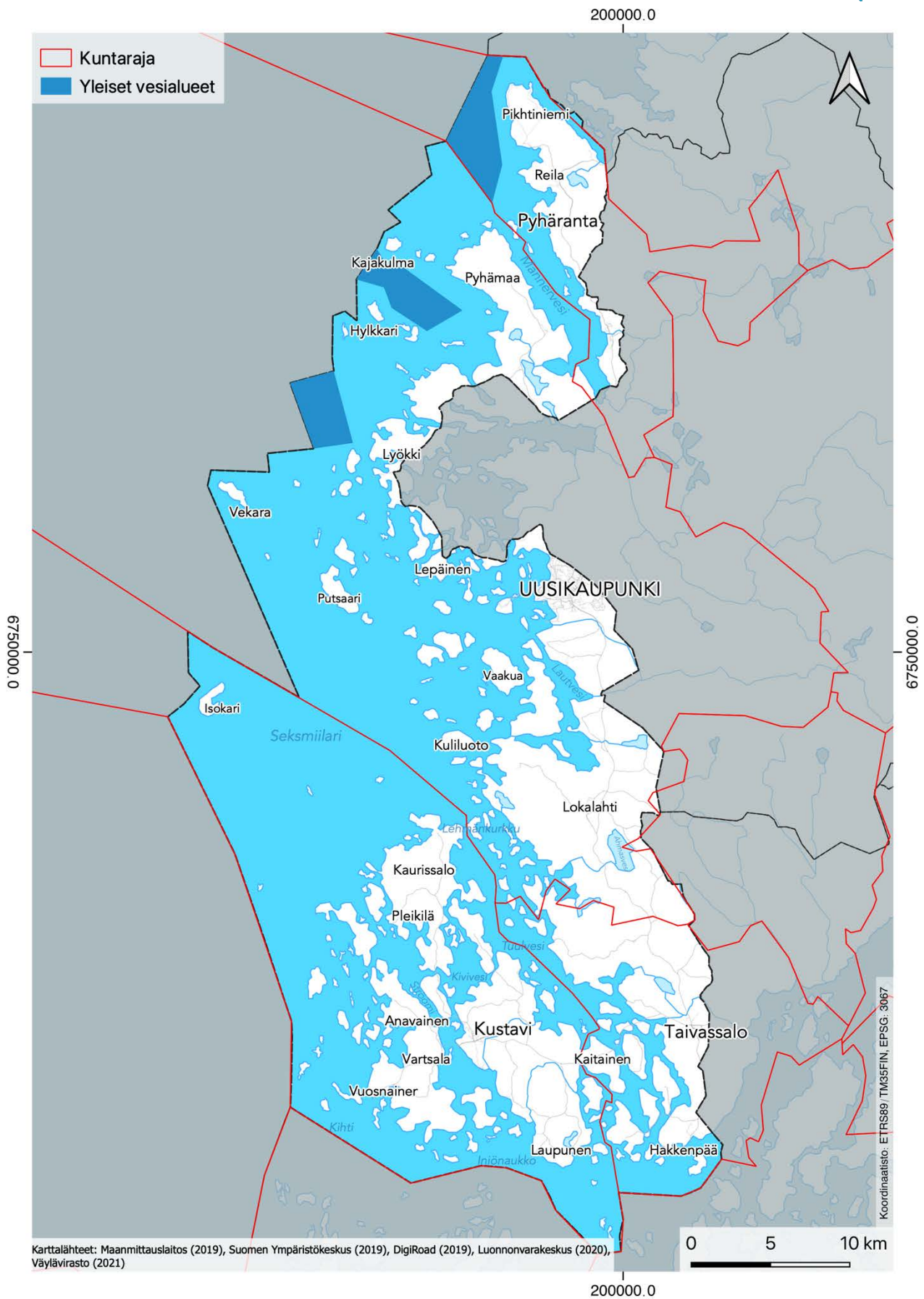
Käyttö- ja hoitosuunnitelmissa tulee näkyä kalastuslain yleiset kehittämistavoitteet, kuten kalavarojen käytön kestävyys, kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen toimintaedellytysten parantaminen, kalojen luontaisen elinkierron ja lisääntymisen turvaaminen sekä vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden turvaaminen. Lisäksi tulee huomioida muut kansalliset kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvät strategiat, joista Kustavin-

Uudenkaupungin alueella tärkeimmät ovat Kotimaisen kalan edistämishjelma, Vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia, Vesiviljelystrategia 2022 sekä Kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tutkimus- ja seurantatietoon ja sen sitovuus on aiempia kalastusalueiden suunnitelmia suurempi. Yksityiskohtaisemmat vuositason tavoitteet ja toimenpiteet kirjataan jatkuvasti päivitettäviin toimintasuunnitelmiin. Suunnitelma on laadittu kymmenen vuoden ajanjaksolle, mutta tarvittaessa sitä päivitetään aiemmin.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman rakenne perustuu kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mallirunkoon, kalavarojen käytön ja hoidon ohjauspyörään ((kts. Salminen ja Böhling (toim.) 2018.) ja lisäksi siihen on sisällytetty soveltuvin osin osioita valtakunnallisena pilottihankkeena toimineesta Ehdotus Porvoon-sipoon kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi (Lappalainen ym. 2019).

Suunnitelma on laadittu yhteistyössä alueen vedenomistajien, kalastajien, kalastusoppaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Pyyntialueiden selvittämisen yhteydessä valtaosa alueen pääammattikalastajista haastateltiin henkilökohtaisesti. Alueen toimijoille järjestettiin kalatalousalueen vuosikokousten yhteydessä esittely- ja keskustelutilaisuudet, joissa kerättiin tietoa suunnittelun pohjaksi. Näkemyksiään sai esittää myös vastaamalla kyselyyn, joko paperilla tai netissä (liite 5). Lisäksi kalatalousalueen hallitus ja sen jäsenistä koostuva pienempi suunnitteluryhmä ohjasi työtä ja toi siihen paikallista näkemystä. Sen jäseniä olivat pj. Irja Skytén-Suominen, Antti Siusuoto, Erik Johtela, Vesa Liukkonen, Rauno Saarinen ja Petri Rannikko. Suunnitelma on käsitelty kalastuslain edellyttämällä tavalla alueellisessa Lounais-Suomen kalatalouden yhteistyöryhmässä ja sen linjaukset sekä kommentit ovat huomioitu laadintaprosessin aikana. Kirjoittamistyöstä on vastannut kalatalousalueen toiminnanjohtaja Petri Rannikko ja kartat on laatinut Otso Nygren. Suunnitelman tekoon saatiin tukea Kalatalouden edistämismäärärahoista Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.

Kuva 1. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen rajat.

3 Yleissuunnitelma Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueelle

3.1 Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen ja kalastuksen nykytilasta

3.1.1 Vesialue

Kalatalousalueen vesipinta-ala on noin 88 896 ha (KTJ 1.8.2021). Se on omistussuhteiltaan erittäin pirstoutunut erityisesti Kustavin ja Taivassalon kunnissa. Vesikiinteistöjä alueella on kaikkiaan 2 171 kpl, ja niistä noin 63 % on pinta-alaltaan alle 5 ha (taulukko 1). Yli 500 ha alueita on 35, ja yli 50 ha alueita yhteensä 209 kappaletta.

Kalatalousalueen kokouksessa suoraan äänivaltaisista yli 50 ha vesialueista reilu puolet 114 kpl on yksityisomistuksessa ja 95 osakaskuntia. Näistä yhdeksän on kuntien tai seurakuntien omistuksessa ja seitsemän lohkoa valtion hallinnassa; yleisvesiä tai Selkämeren kansallispuistoa. Järjestäytyneiden osakaskuntien määrästä ei ole tarkkaa tietoa käytettävissä. Kaikki kalatalousalueen kokouksessa äänivaltaiset osakaskunnat eivät ole järjestäytyneet tai toiminta on hiipunut.

Taulukko 1. Vesikiinteistöjen lukumäärä ja yhteispinta-ala kokoluokittain Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (Kiinteistötietojärjestelmä 01.08.2021).

Pinta-ala	Vesialueiden lkm	Osuus lukumäärästä %	Kokonais pinta-ala ha	Osuus pinta-alasta %
> 1 000 ha	20	0,9	44 560	50,0
500-1 000 ha	15	0,7	10 274	11,6
100-500 ha	82	3,8	16 230	18,3
50-100 ha	92	4,2	6 310	7,1
5-50 ha	592	27,3	9 781	11,0
<5 ha	1 370	63,1	1 741	2,0
yhteensä	2 171		88 896	

Omistusyksikkörakenteen pirstaleisuus ja osakaskuntien järjestäytymättömyys vaikeuttavat yhtenäislupa-alueiden perustamista ja yhteisten hoitotoimien suunnittelua. Pienten vesialueiden omistajia on vaikea tavoittaa, ja kalatalousalueella on niistä vain osalle ajan tasalla olevia yhteystietoja käytössä.

Alueella on kalastuksen ohella luonnollisesti paljon muutakin vesien käyttömuotoja. Virkistyskäyttömuodoista veneily ja muu vesillä liikkuminen on suosittua, sekä alueella on useita vierasvenesatamia tai retkisatamia.

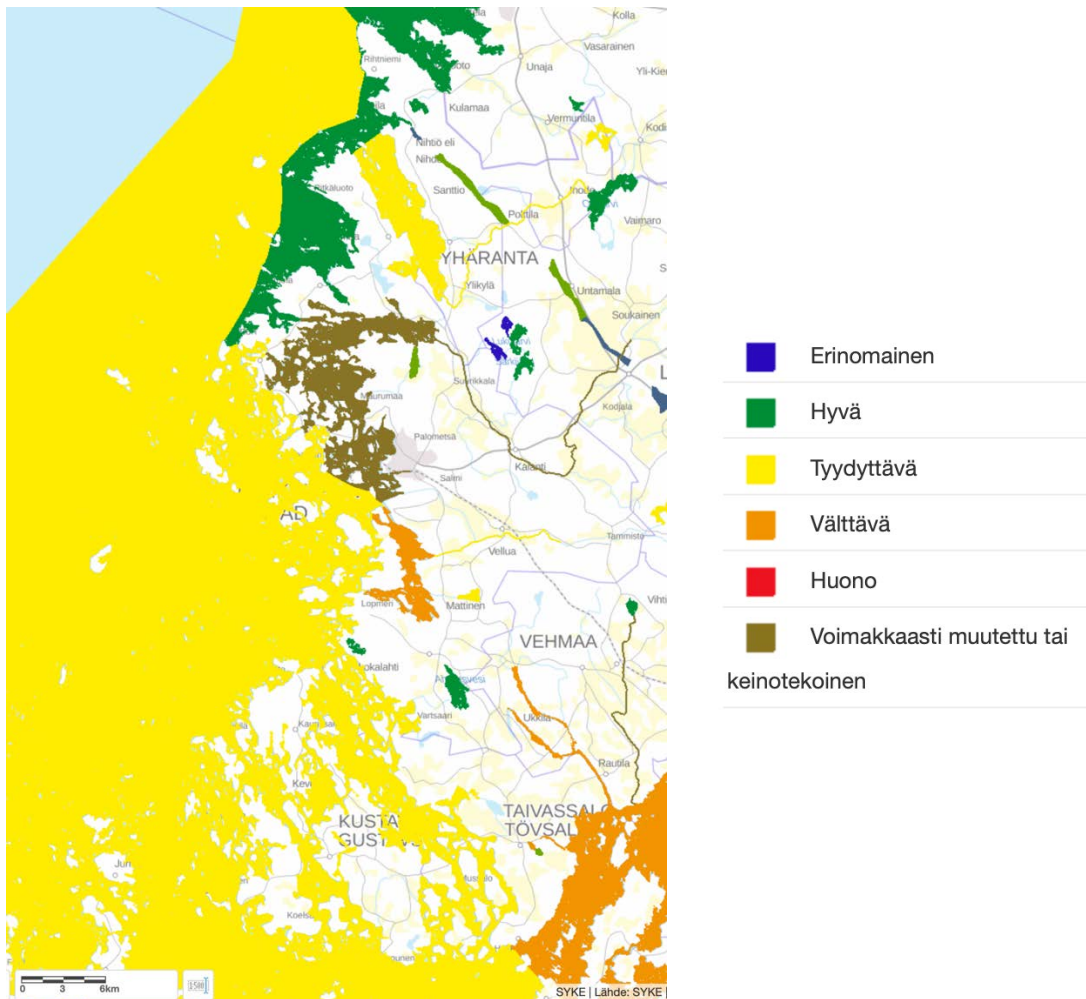
Maakuntakaavassa osa merialueesta on merkitty kalatalouden kehittämisalueeksi.

Kalatalousalueella sijaitsee Selkämeren kansallispuiston osia. Sen perustamisen yhtenä tavoitteena on turvata ammattikalastuksen säilymistä elinvoimaisena edistämällä erityisesti luonnonkalakantojen suojelua ja niiden

elvyttämistä sekä sääntelemällä kalastukselle haitallisten eläinlajien kantoja. Yleisvesien lisäksi kansallispuistoon kuuluvia vesialueita on yksittäisinä lohkoina kylänvesien joukossa (Liite 1). Näillä vesialueilla kalastus on pääsääntöisesti sallittu vastaavasti mitä yleisvesialueillakin. Maa-alueilla saattaa olla kalastusta vaikeuttavia, lähinnä linnuston suojelemiseksi tehtyjä liikkumisrajoituksia, jotka ilmenevät puiston järjestyssäännöistä. Kalatalousalueella on kolme pienialaista luonnonsuojelulain nojalla asetettua kalastuskieltoaluetta (Topenginleija Kaurissalossa, Kleemola Putsaaressa ja Kivikarit-Varestus (1.4-30.6.)). Muita viranomaisen päättämiä laista poikkeavia rauhoitusajkoja tai pyyntimittoja ei ole (www.kalastusrajoitus.fi).

Kalatalousalueen merialue on valtaosin ekologisesti tyydyttävässä tilassa. Vedenlaatu on ekologisen luokittelun mukaan hyvä merialueen pohjoisosissa sekä muutamassa järvessä. Uudenkaupungin edustalla vedenlaatu on voimakkaasti muutettu, Lautvedellä ja Hakkeenpään edustalla välttävä (Kuva 2).

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen muutamista järvistä Lokalahdella sijaitseva Ahmasvesi (259 ha) on suurin. Järvi on matala, ruovikkoinen ja rehevä, ja kalasto särkikalavaltaista. Taipaleenjärvi (80 ha), Reilanjärvi (65 ha), Isojärvi (46 ha), Hilappajärvi (34 ha), Särkijärvi (29 ha), Kattilavesi (21 ha) ja Kylänjärvi (13 ha) ovat sitä kokoluokkaa, että niillä voi olla paikallista kalastuksellista merkitystä. Lisäksi alueella on muutamia alle 10 ha järviä.

Kuva 2. Ekologisen luokittelun mukainen vesien tila 2019. (www.pakkatieto.ymparisto.fi 1.8.2021)

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen merialueilla esiintyy runsaasti harmaahylkeitä, jotka haittaavat merkittävästi sekä kaupallista kalastusta että kalastusopastointia ja vapaa-ajankalastusta. Sandbäckin hylkeiden suojelualue sijaitsee avomerellä kalatalousalueen länsireunan tuntumassa

Vuonna 2021 alueella oli 2 merimetsokoloniaa Uudenkaupungin Urpoisten saarella (1 160 paria), ja Tiiraletolla (140 paria) aivan alueen eteläosassa. Poikastuotto ja pesimättömät linnut mukaan lukien alueella saalista loppukesällä vähintään 6 000 merimetsoa. Lisäksi syksyllä Pohjanlahtea pitkin muuttavat, muualla pesivät, merimetsoparvet pysähtyvät ruokailemaan alueella. Parvet koostuvat yleensä sadoista linnuista ja niiden saalistus tyhjentää alueita tehokkaasti kaloista pitkäksi aikaa. Kalatalousalueen saamalla poikkeusluvalla vuosina 2020-2022 on estetty uusien kolonioiden asettuminen ahvenen ja kuhan poikastuotantoalueiden läheisyyteen. Ammattikalastusta on suojattu karkottamalla ja ampumalla merimetsoja pyydysten läheisyydestä. Tutkimusten (esim. Veneranta L. ym. 2020) mukaan esimerkiksi ahvenkannat vähenevät pesäkolonioiden läheisyydessä, jopa noin 20-40 km säteellä lintujen ruokailualueilta.

3.1.2 Kalakannat

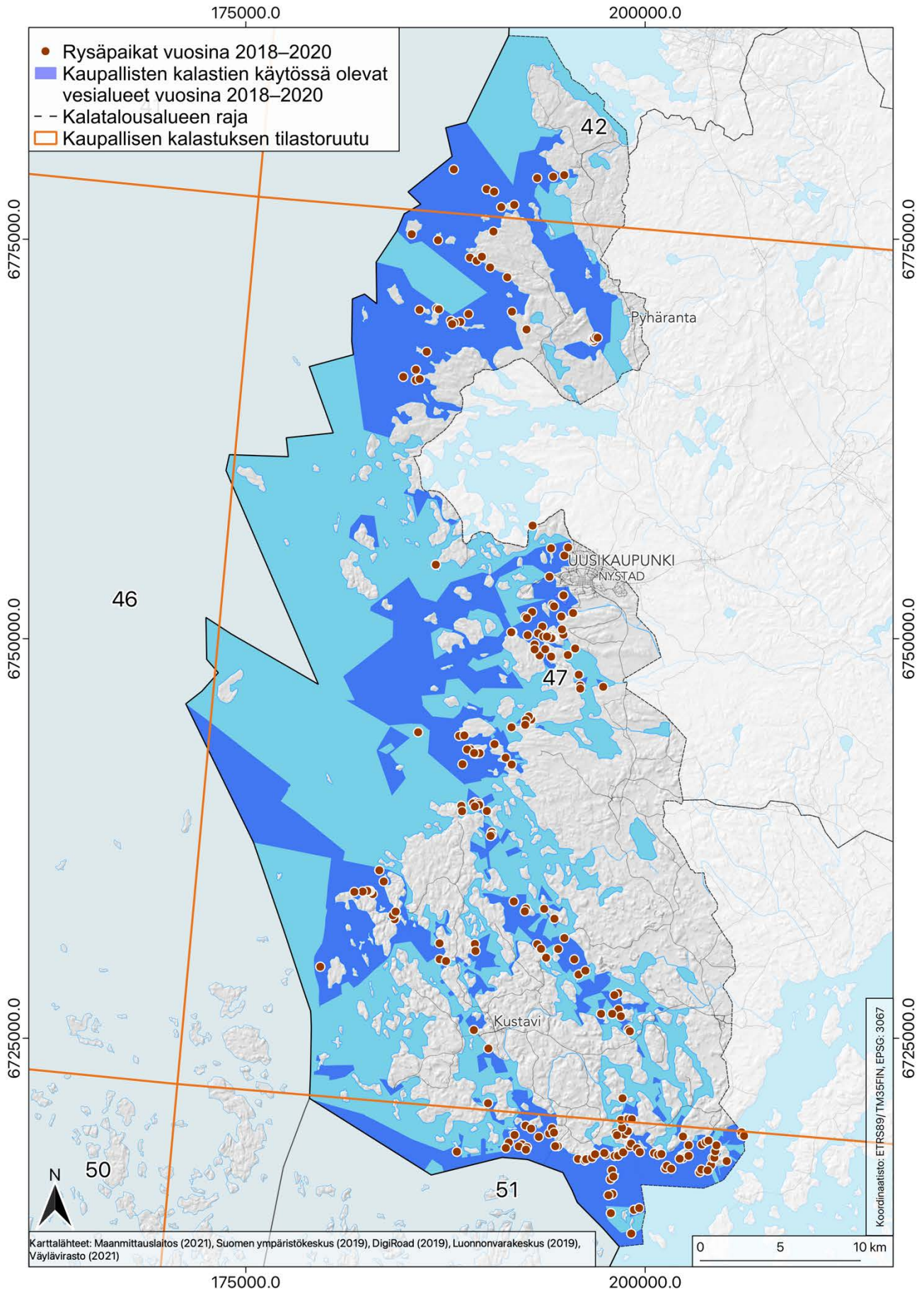
Alueella esiintyy ja kalastetaan tyypillisesti rannikko- ja sisävesilajeja kuhaa, ahventa, haukea, siikaa ja särkikalaja. Merilajeista tärkein on silakka. Myös lohella on kaupallista merkitystä alueen pohjoisosissa. Tietolähteenä kantojen runsaudesta merialueella voidaan varauksin käyttää kaupallisen kalastuksen saaliita kalatalousalueella. Kaupallisen kalastuksen suomukalasaaliit ovat yleisesti vähentyneet, mikä kertonee myös kalakantojen pienenemisestä. Lisäksi esimerkiksi kuhan ja monen muun lajin lisääntymisalueista löytyy tietoa vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelma Velmun karttapalvelusta. Sisävesistä kalastotietoa kertyy satunnaisesti, eikä sitä ole järjestelmällisesti kerätty.

3.1.3 Kalastus

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen vesialueet ovat perinteisesti kiinnostaneet virkistyskalastajia ja ammattikalastuksella on alueella pitkät perinteet. Kalasto on monipuolinen ja sekä kaupallisen kalastuksen, kalastusmatkailun että vapaa-ajankalastuksen arvostamia lajeja esiintyy koko alueella.

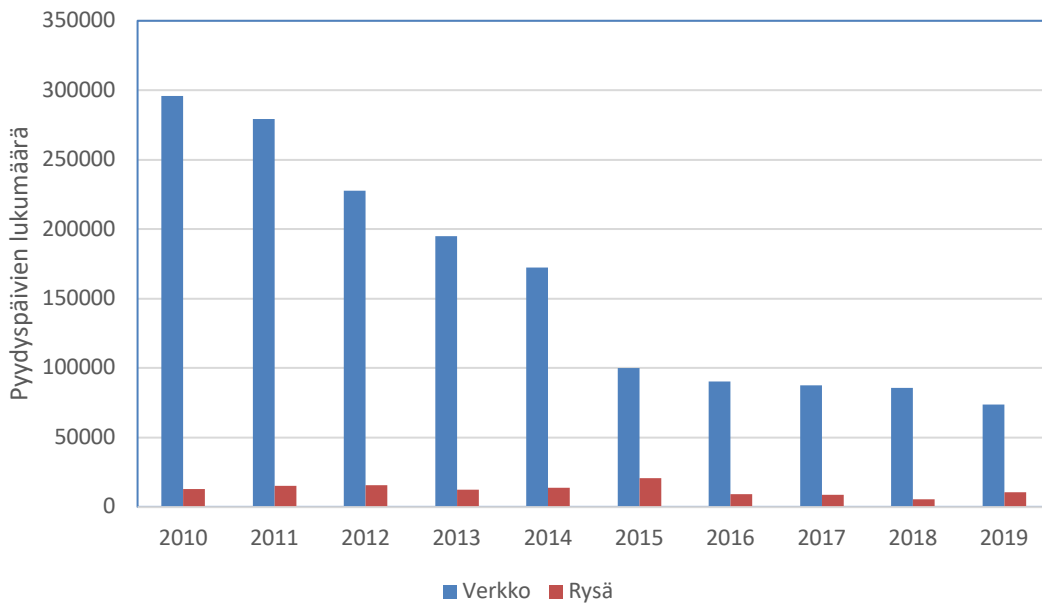
Kalatalousalueen merialue on laajalti kaupallisen kalastuksen käytössä (kuva 3), vaikka hyljeongelma on vähentänyt erityisesti ulkovesien käyttökelpoisuutta. Viime vuosina on ollut käytössä noin 185 rysäpaikkaa. Rysällä kalastetaan silakkaa, kuoretta, siikaa, lohta, ahventa ja lahnaa. Rysäkalastuksen merkitys on entistä tärkeämpi sillä verkkokalastus kärsii hylkeiden aiheuttamista ongelmista eniten.

Kaupallinen kalastus tukeutuu kattavaan kalasatamaverkostoon sekä kalastajien omiin rantoihin. Julkisia kalasatamia ovat Kustavin Laupunen ja Vuosnainen, Uudessakaupungin Humalkari, Suukari ja Pyhämaan Pitkäluoto. Laupunen ja Suukari ovat myös tärkeitä troolisaatamia ja niissä on myös merkittävää kalatalouden muuta yritystoimintaa.

Kuva 3. Kaupallisen kalastuksen käytössä olevat vesialueet ja rysäpaikata vuosina 2018-2020.

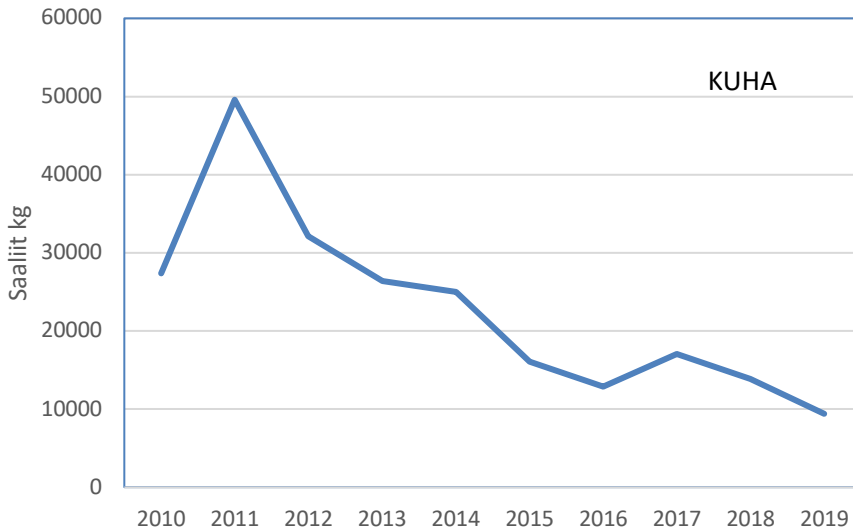
ELY-keskuksen ylläpitämän kaupallisten kalastajien rekisterin mukaan alueella asui vuonna 2019 51 I-ryhmän kaupallista kalastajaa. Kalastajien määrä on jatkuvasti laskenut, vuodesta 2010 noin kolmanneksella. Samoin pyyntiponnistus on vähentynyt, esimerkiksi verkkokalastuspäivien määrä on vähentynyt kymmenessä vuodessa viidesosaan (Kuva 4). Vaikka ammattikalastuksen väheneminen koskettaa koko merialuetta on rannikkokalastuksen kriisi kohdistunut kalatalousalueelle rajusti. Avomerikalastuksen (silakka, kilohaili) muutokset ovat olleet vähäisempiä ja niiden saalismääriä säätelevät lähinnä kansainväliset ja toimijakohtaiset kiintiöt.

Kuva 4. Kaupallisen kalastuksen vuotuiset yhteenlasketut pyyntiponnistukset pyydyspäivinä verkoille ja rysille Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (lähde:Luke 2019)

Kuha

Kuha on alueen kaupalliselle kalastukselle tärkein saalislaji alueen eteläosassa. Vuotuiset saaliit olivat hyvänä vuonna 2011 noin 50 tonnia, mutta ne ovat viimeisen viiden vuoden aikana vaihdelleet 10-20 tonnin välissä (kuva 5). Kuhasaaliiden vaihtelua selittävät osin myös voimakkaat erot vuosiluokkien koon välillä, jotka johtuvat poikasten ensimmäisen kesän lämpötiloista ja predaatiopaineesta. Kuhan verkkokalastus kärsii erityisesti hylkeiden aiheuttamista tappioista.

Kuva 5. Kaupallisen kalastuksen kuha saaliit vuosina 2010-2019 Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (lähde:Luke 2019)

Ahven

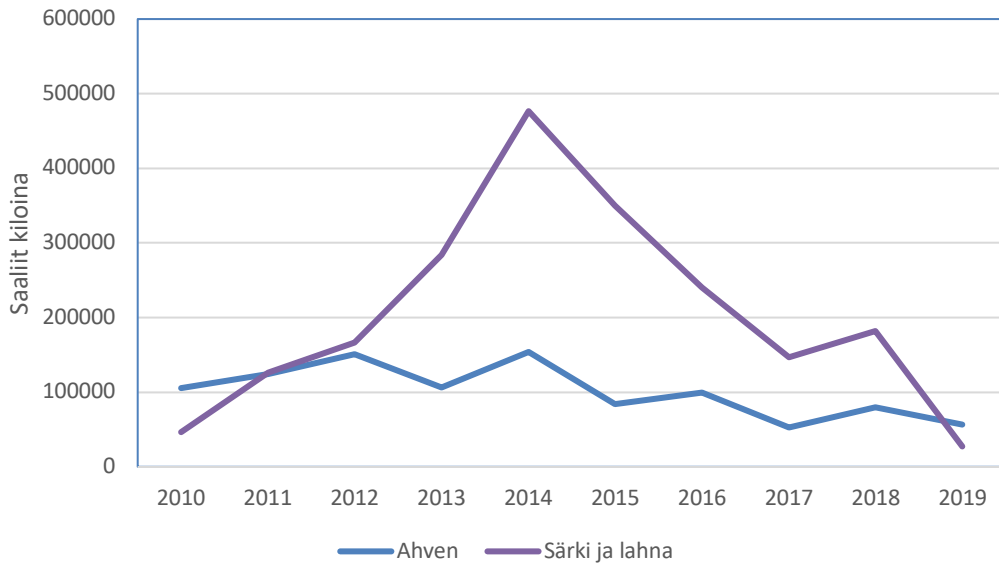
Ahven on kaupallisen kalastuksen kohteena koko alueella. Alueen eteläosissa ahventa kalastetaan verkkojen lisäksi rysillä kun taas Selkämeren puolella verkkokalastus on pääasiallinen ahvenen kalastusmuoto. Ahvensaalis oli vuonna 2019 56 tn, mikä on vähemmän mitä edellisinä vuosina (kuva 6). Ahvenen verkkokalastus kärsii hylkeiden aiheuttamista haitoista. Lisäksi ahvenkannat kärsivät merimetson predaatiosta ja tutkimusten mukaan haitta voi olla 20-40 kilometrin säteellä merimetsokolonioista merkittävä (Veneranta L. 2019).

Lahna ja särki

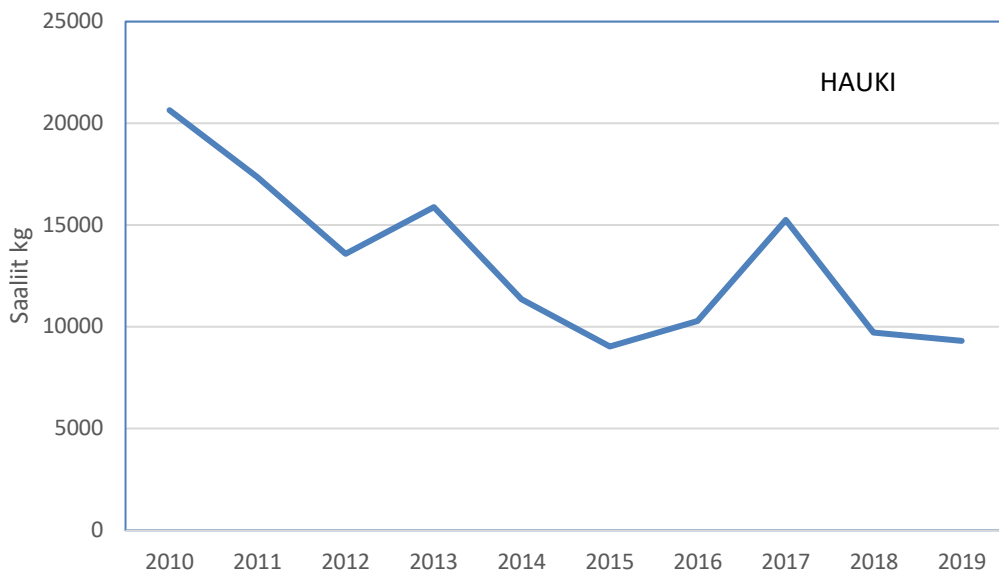
Särkikalojen saalismääriä selittää parhaiten markkinatilanne; kun niille on kysyntää kohdistuu kalastus myös niihin. Viime vuosina käynnistyneet särkikalosta tehtyjen massojen hyödyntämishankkeet ovat heijastuneet myös saaliissa. Särkikalojen merkitys saattaa suunnitelmakauden aikana ilmastonmuutoksen ja lisääntyneen kaupallisen kiinnostuksen myötä hyvinkin lisääntyä. Vuosina 2016-2020 kiinnostus lahnan ja särjen kalastukseen on kuitenkin hiipunut. Vuoden 2019 ilmoitettu lahnasaalis oli 18 ja särki 9 tonnia (kuva 6). Aivan viime aikoina särkikalamarckinat ovat kuitenkin piristyneet ja saalismäärät nousseet.

Hauki

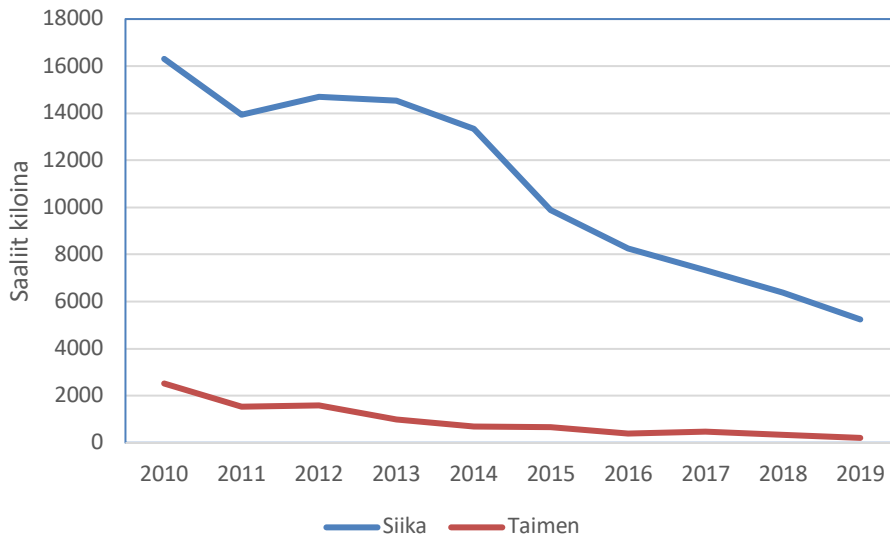
Hauksaaliit ovat viimeisten viiden vuoden aikana vaihdelleet 10 -15 tonnin tuntumassa (kuva 7). Merialueen haukikannat ovat sekä vapaa-ajankalastajien että ammattikalastajien havaintojen mukaan vähentyneet, mikä on myös saalistilaistoista havaittavissa. Hauki on kalastusmatkailun tärkein kala.

Kuva 6. Kaupallisen kalastuksen ahven, särki ja lahna saaliit vuosina 2010-2019 Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (lähde:Luke 2019)

Kuva 7. Kaupallisen kalastuksen hauki saaliit vuosina 2010-2019 Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (lähde:Luke 2019)

Kuva 8. Kaupallisen kalastuksen siika ja taimen saaliit vuosina 2010-2019 Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella. (lähde:Luke 2019)

Siika

Siika on perinteisesti ollut alueen pohjoisosien tärkein rannikkokalastuksen saalislaji. Kalastus on pääosin verkko ja rysäkalastusta. Siikasaaliit ovat olleet laskusuunnassa ja viimeisen viiden vuoden aikana ne ovat puolittuneet. Vuonna 2019 kaupallisen kalastuksen ilmoitettu siikasaalis oli 5 200 kg (kuva 8). Pääosa saaliista on vaellussiikaa ja alueella aiemmin runsaana esiintynyt karisiika on vähentynyt rajusti. Siikaa istutetaan runsaasti ja valtaosa saaliista lieneekin peräisin niistä. Myös alueen eteläosissa siika on yleinen mutta siihen kohdennettua kalastusta ei juurikaan ole vaan saalis saadaan muun kalastuksen yhteydessä.

Silakka

Silakkaa ilmoitettiin troolisaaliiksi pyyntiruudusta 47 vuonna 2019 120 tn. Saalisvaihtelut ovat vuosien välillä runsaita sillä esimerkiksi vuonna 2010 ilmoitettu saalis oli 870 tn. Perinteinen silakkarysäkalastus on vähentynyt. Troolikalastuksen pääsaaliit saadaan avomereltä kalatalousalueen rajojen ulkopuolelta. Kalatalousalueen vesillä troolausalueita on Iniön aukolla ja Isokarin tuntumassa. Alueella on kaksi silakan vastaanottoon varusteltua kalasatamaa, Kustavin Laupunen ja Uudenkaupungin Suukari. Suukarin kautta purettiin silakkaa vuonna 2020 noin 20 milj. kiloa. Silakan rysäkalastus perinteinen ja tärkeä kalastusmuoto Uusikaupunki-Taivassalo alueella. Vuosittainen saalis on noin 2 milj. kiloa.

Kuoresaaliit ovat olleet viime vuosina nousussa. Kuoreen keväinen kalastus tapahtuu muutaman viikon aikana heti jäidenlähdön aikaan rysillä. Alueen kalastajien kuoresaalis vuonna 2019 oli ennätysellinen, 1 330 tn ja valtaosa siitä meni vientiin. Vuoden 2020 kuoresaalis oli alustavien tietojen mukaan vielä suurempi.

Ammattikalastajat saavat saaliiksi myös jonkinverran taimenia, säyneitä, suutareita ja muita lajeja, jotka eivät ole varsinaisesti pyynnin kohteena. Lohta kalastetaan vähäisessä määrin alueen pohjoisosissa. Lohenkalastuksessa kaupallisilla kalastajilla on käytössä henkilökohtaiset kiintiöt.

Rannikkokalastuksen ongelmana on kalakantojen heikkeneminen ja kalastuksen vaikeutuminen. Osasyynä tähän ovat nopeasti kasvaneet hylje- ja merimetsokannat. Lisäksi paineet vesialueiden muuhun käyttöön ja virkistykseen ovat vaikeuttaneet kaupallisen kalastuksen lupien saantia. Ammattikalastus elinkeinona ei nykyisin houkuttele ja tämä näkyy kalastajien määrän vähentymisenä ja ikääntymisenä.

Vapaa-ajankalastus

Vapakalastus

Erityisen suosittuja vapakalastusalueita ovat muutamat tunnetut kuhan ja ahvenen parveutumisalueet Kustavin Kaitaisten ja Tuulveden alueella, Ströömässä sekä Uudenkaupungin Lautveden-Puntarin alueella. Myös keväinen siianonginta keskittyy muutamille alueille, yleensä salmiin ja tiepenkereille. Vuosnaisten lupa-alue Kustavissa sekä Pyhämaan- Uudenkaupungin ulkosaaristo ovat suosittua meritaimenen kalastusaluetta. Alueen pohjoisosissa käy lohenuistelijoihin, joille Pyhämaan kalasataman veneenlaskuramppi toimii lähtöpisteenä. Talvinen pilkintä on lähes loppunut alueelta, osin jäiden puutteen takia. Perinteinen haukien kalastus uistimella on säilyttänyt suosionsa ja merialueen haukikanta on hieman elpynyt alueen eteläosissa. Suosituimmat virvelöintialueet ovat vapaa-ajan asuntojen tuntumassa. Erityiskalastuskohteita, missä yleiskalastusoikeuksia olisi rajoitettu, alueella ei ole (1.8.2021). Pilkintä ja onginta sekä silakan litkaus ovat jokamiehenoikeuksia, eivätkä ne vaadi kalastuslupia. Kalastus yhdellä vieheellä on sallittua valtion kalastonhoitomaksulla.

Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kalatalousalueella kalastettiin kalastonhoitomaksuun sisältyvällä yhden vieheen luvalla 75 666 - 201 679 päivää syyskuun 2017 ja elokuun 2018 välisenä aikana. Keskimäärin kalastuspäiviä kertyi noin 138 673 eli 1,6 päivää/hehtaari/vuosi. Kalastonhoitomaksulla viehekalastaneiden joukossa on yleistä kalastaa myös seisovilla pyydyksillä, kolmannes harrastaa myös näitä kalastusmuotoja viehekalastuksen ohella. (Eskelinen, P. & Mikkola J. 2019). Koko maassa kalastonhoitomaksun maksaneista 41,8 % kalasti myös seisovilla pyydyksillä. Kalastonhoitomaksun maksaneista estimoitiin 11,7 % olevan sellaisia kalastajia, jotka eivät kalasta ollenkaan kalastonhoitomaksuun perustuvalla viehekalastusoikeudella, mutta kalastavat seisovilla pyydyksillä.

Pyydyskalastus

Virkistys- ja kotitarvekalastus verkoilla ja katiskoilla on yleisesti vähentynyt. Ilmeisesti sukupolvien vaihtuminen on vähentänyt pyydyskalastusperinnettä. Vapaa-ajan pyydyskalastus painii samojen kalakantoihin ja haittaeläimiin liittyvien ongelmien kanssa mitä ammattikalastuskin.

Lupa-alueet

Vesialueen omistajan luvan vapaa-ajankalastaja tarvitsee seisovien pyydysten käyttöön sekä useamman kuin yhden vieheen tai atraimen/harppuunan käyttöön. Näitä lupia kalatalousalueella on saatavilla tai markkinoidaan heikosti. Lupa-alueiden muodostamista haittaa pienten vesialuelohkojen runsaus ja niiden pirstoutunut omistus. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella on tiettävästi kuusi lupa-aluetta, joihin markkinoidaan viehekalastuslupia. Näitä ovat Vuosnaisten kalavesi (noin 1 050 ha), Rahi 100 ha), Nissilän osakaskunta (220 ha), Vanhankartanon osakaskunta (3 700 ha), Uudenkaupungin kaupungin vesialue (2 500 ha) ja Putsaaren (4 200 ha) osakaskunta.

Kalastusopastoiminta

Kalastusopas voi ELY-keskuksen luvalla viedä maksimissaan kuusi kalastonhoitomaksun lunastanutta osallistujaa kerralla kalaan. Kalastusoppaille on tarjolla lupia myös suoraan vesialueen omistajilta. Esimerkiksi Uudenkaupungin kaupungin noin 2 500 hehtaarin vesialueille saa opaslupia. Valtakunnallisen selvityksen mukaan valtaosa oppaiden järjestämällä retkillä saaduista saaliskaloista vapautetaan, poikkeuksena tästä ehkä ahven. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella toimii säännöllisesti noin 5 kalastusopasta. ELY:n opaslupa perustuvia asiakasvuorokausia Kustavin-Uudenkaupungin KTA:lla on ollut vuonna 2018 140 kpl, 2019 177 kpl ja vuonna 2020 48 kpl. Vuoden 2020 asiakasvuorokausien vähäisyyttä selittää osin Korona-epidemia.

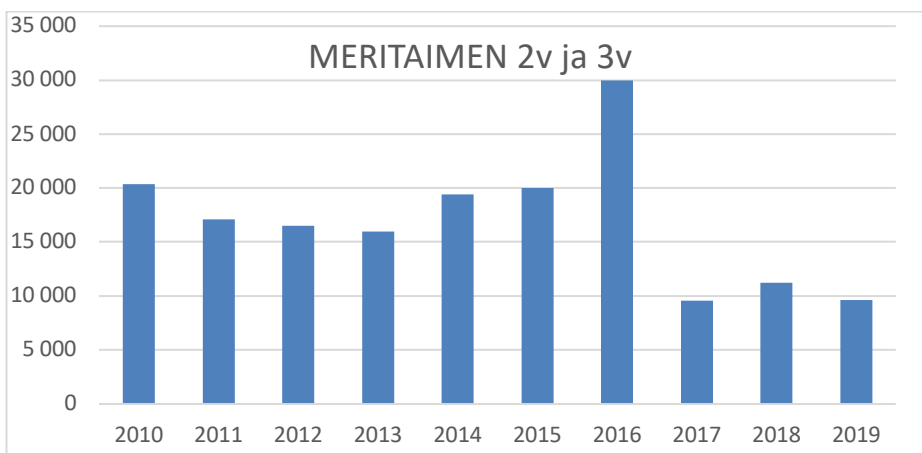
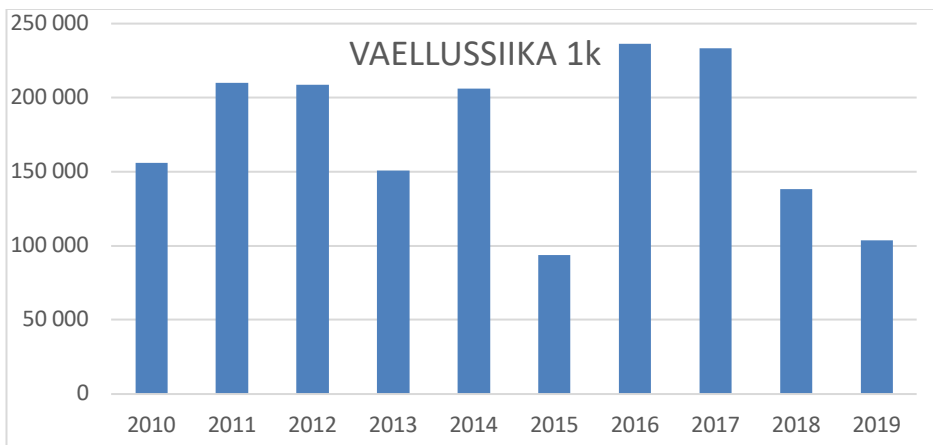
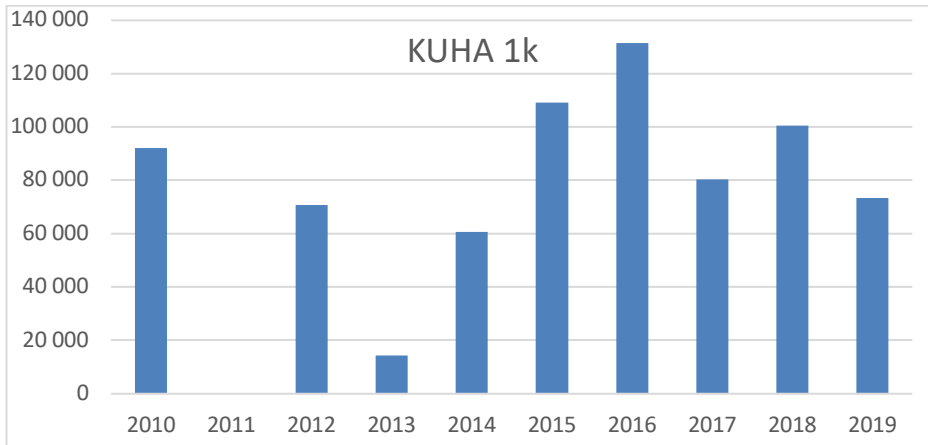
3.1.4 Suoritetut kalavesien hoitotoimet

Istutukset

Kalatalousalueen kalakantoja on hoidettu vuosittaisin kalaistutuksin. Näitä on kustannettu kalatalousalueen, osakaskuntien, vedenomistajien ja velvoitevaroin. Vaellus- ja saaristosiiikaa, meritaimenta sekä kuhaa on istutettu kalatalousalueen ja aiemmin kalastusalueiden varoin vuosittain (kuva 9). Lisäksi on istutettu karisiikaa, haukea, madetta ja ankeriasta. Ankeriasistutukset ovat olleet valtion varoin toteutettavia kannanhoidollisia istutuksia. Vaellussiian ja mateen istutuksissa on käytetty myös kalatalousalueen oman mätihaun vastakuorituneita poikasia.

Uudenkaupungin kaupungin jätevedenpuhdistamon sekä makeavesialtaan, Yara:n lannoitetehtaan ja Liikenneviraston väylän kalatalousveloitteena alueelle on vuosittain istutettu kalatalousmaksujen käyttösuunnitelman mukaisesti meritaimenta, kuhaa ja siikaa. Kalatalousmaksujen kertymä on vuonna 2021 noin 49 700 €. Kaikki kalatalousalueelle vuosina 2010-2019 istutetut kalamäärät ja -kannat ovat tarkemmin liitteessä 3.

Kalatalousalue on käynnistänyt alueen hauen ja ahvenen lisääntymisalueiden kartoituksen, minkä tavoitteena on löytää kunnostusta tarvitsevat alueet. Seuraavassa vaiheessa näiden alueiden kunnostusta ryhdytään toteuttamaan. Aiemmin on myös Uudenkaupungin kalastusalueen toimesta selvitetty karisiian lisääntymistä alueella ja mahdollisuuksia kalastaa emokaloja, jotta alueen hautomoon saataisiin poikasmateriaalia.

Kuva 9 .Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueelle istutetun kuhan, siian ja meritaimenen määrät vuosina 2010-2019.

3.1.5 Vesiviljely

Kalatalousalueella kasvatettiin keväällä 2020 kaloja yhteensä 22 kasvatuspaikassa meressä sekä yhdessä kiertovesilaitoksessa Uudessakaupungissa (Liite 2) Näissä tuotettiin vuonna 2019 1,82 milj kg kalaa, josta pääosa on kirjolohta ja pieniä määriä siikaa. (VARELY/Kallioniemi). Kasvatetun kalan ympärille rakennettu infrastruktuuri ja logistiikka hyödyttävät myös kaupallista kalastusta ja sen saaliiden käsittelyä. Vesiviljelyllä on tarve saada lisää kasvatuslupia merialueelle ja sijainninhjaustyössä sekä eri hankkeissa on pyritty tunnistamaan alueita, joissa kasvatuksen lisääminen on mahdollista. Kesällä 2021 vireillä on yksi uusi kalankasvatuslupahakemus avomerellä sekä yksi tuotannon laajentamishakemus.

Kalatalousalueella on oma mätihautomo Pyhämaan kalasataman yhteydessä. Siinä on kasvatettu paikallisia siikakantoja sekä madetta ja kokeiluluonteisesti myös haukea. Uudenkaupungin Vohdensaarella on pieni yksityinen siianpoikaskasvattamo, joka tuottaa kesänvanhoja poikasia istutuksiin.

3.2 Kalakantojen tilan ja kalastuksen tavoitteet

3.2.1 Tavoitetila vuodelle 2031

Käyttö- ja hoitosuunnitelman yleisenä tavoitteena on että kalatalousalue pystyy vaikuttamaan alueen kalakantoihin positiivisesti sekä luomaan helposti saavutettavia kalastusmahdollisuuksia. Kaupallisesti kannattava kalastus sekä toimivat virkistyskalastusmahdollisuudet tuovat lisäarvoa myös vedenomistajille. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös ajantasaista tiedon keräämistä sekä toimivaa hallintoa. Yhteenveto tavoitteista on koottu liitteeseen 4.

3.2.2 Kalakannat

Tavoitetila

Kalastuksen kohteena olevien kalalajien kannat ovat vahvat ja alueen kalavaroja käytetään ja hoidetaan kestävästi. Kalastuksen ohjaus, säätely ja kalakantojen hoito perustuvat parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon.

TAVOITE 1 Kalastukselle keskeisten lajien: kuhan, ahvenen, hauen ja siian kannat pysyvät elinvoimaisina. Kannat perustuvat luonnonvaraiseen lisääntymiseen, mitä täydennetään tarvittaessa istutuksin. Toteutumisen mittaamista ja tavoitteita tarkennetaan, kun tietoa vapaa-ajankalastuksen saaliista ja muuta tietoa kalakannoista saadaan lisää.

TAVOITE 2 Kalastukselle keskeisten, alueella lisääntyvien, lajien kutu- ja poikatuotantoalueet ylläpitävät kalakantaa. Tarvittaessa niiden kunnostaminen sekä suojaaminen vesistö- ja pilaantumisen, pilaantumisen ja predaatiolta ylläpitää riittävää poikastuotantoa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä ympäristöviranomaisten kanssa. Tavoitteen toteutumista mitataan sekä kartoitettujen että kunnostettujen kohteiden määrällä.

TAVOITE 3 Siika- ja meritaimenkannat, ja niistä saatavat saaliit, perustuvat toistaiseksi pääosin istutuksiin, joita jatketaan. Lajit eivät merkittävässä määrin lisääntyneet alueella. Toteutumista voidaan alkuvaiheessa karkeasti mitata kaupallisen kalastuksen saalistietojen perusteella sekä merkitsemällä osa istukkaista.

TAVOITE 4 Kalatalousalueen hautomossa tuotetaan poikasmateriaalia paikallisista siika-, made- ja haukikannoista. Poikasmateriaali hankitaan luonnonkierron läpikäyneistä emokaloista. Tavoitteen toteutumista mittaa tuotettujen kalanpoikasten määrä.

TAVOITE 5 Alueen keskeisistä kalakannoista saadaan suunnittelukauden aikana uutta käyttökelpoista tietoa, jota hyödynnetään toimenpiteiden suunnittelussa. Tiedon tuottamisesta vastaavat ensisijaisesti tutkimusorganisaatiot.

TAVOITE 6 Kalatalousalue on tietoinen alueensa kalastossa tapahtuvista muutoksista. Niitä seurataan ja tarvittaessa varaudutaan tulokaslajeihin ja niistä aiheutuviin kalaston muutoksiin.

3.2.3 Kalastus

Tavoitetila

Ammattikalastus on kannattavaa, elinvoimainen osa paikalliskulttuuria ja tulonlähde vesialueiden omistajille. Vapaa-ajankalastus ja kalastusmatkailupalvelut tuottavat hyvinvointia, elämyksiä ja ovat tulonlähde kalastusmatkailuyrittäjille ja vesialueiden omistajille.

TAVOITE 1 Kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset pysyvät vähintään samoina kuin ennen suunnittelukautta. Vajaasti hyödynnettyjen lajien, kuten särkikaloiden ja kuoreen, kalastus vakiintuu osaksi alueen kaupallista kalastusta. Toteutumista mitataan alueen kalastajamäärien ja saaliiden perusteella.

TAVOITE 2 Hylkeiden ja merimetsojen kannanhoidollisten toimenpiteiden tehostuminen alueella rajoittaa kaupalliselle kalastukselle ja muulle kalataloudelle aiheutuvia haittoja. Kannanhoidon, pyydyskehityksen ja teknisten ratkaisujen (esim. hyljekarkoittimet) käyttöönoton kautta kalatalouden yleiset toimintaedellytykset paranevat ja kannattavuus vahvistuu.

Toteutumista mitataan haastatteleamalla alueen I-ryhmän kalastajia.

TAVOITE 3 Alue säilyy ja kehittyy kiinnostavana vapaa-ajankalastuksen kohteena. Vapaa-ajankalastus ja opastoiminta tuottavat myös lupatuloja vesialueiden omistajille ja kalavesien hoitoon. Toteutumisen mittaamista tarkennetaan myöhemmin, kun alueen vapaa-ajankalastuksen määrästä ja saaliista saadaan tarkempaa tietoa.

TAVOITE 4 Isommat lupa-alueet lisäävät alueen houkuttelevuutta vapaa-ajankalastuskohteena, parantavat kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia laajentaa toiminta-alueitaan ja tuovat lisää lupatuloja kalatalousalueelle ja vesialueen omistajille. Tavoitteen toteutumista mitataan lupa-alueiden määrällä ja pinta-alalla.

TAVOITE 5 Osakaskuntien ja muiden omistajayksiköiden järjestäytyminen ja vesialueiden yhdistäminen nykyistä isompiin kokonaisuuksiin käynnistyy. Kannustetaan pirstaloituneiden alueiden yhdistämistä. Toteutumista mitataan järjestäytyneiden osakaskuntien ja yhteistoiminta-alueiden pinta-alan kehittymisellä.

TAVOITE 6 Kalatalousalueen koululaiset ja nuoret ovat saaneet säännöllisesti tietoiskun kalastuksesta ja kalataloudesta. Mittarina toimii tilaisuuksien ja osallistujien määrä.

TAVOITE 7 Vesistö rakentaminen tehdään niin, että kalastusmahdollisuudet eivät vähene eivätkä kalojen lisääntymisalueet vaarannu. Tavoitteen toteutumista mitataan ohjaus ja neuvontatoimien määrällä.

3.2.4 Tietojen keruu ja seuranta

Tavoitetila

Alueen kalastus ja tärkeimpien kalakantojen tila tunnetaan hyvin ja parasta saatavilla olevaa tietoa käytetään kalastuksen ohjauksessa.

TAVOITE 1 Kalatalousalueella on ajantasaiset yhteystiedot ja sähköpostiosoitteet alueen vedenomistajiin/kalastuslupan lunastaneisiin. Tämä edellyttää kalastuslupien myyjien osallistamista tiedon keruuseen. Tavoitteen saavuttamista mitataan yhteystietojen määrällä ja kattavuudella.

TAVOITE 2 Kalatalousalue tuntee alueen kalastajarakenteen ja heidän saaliinsa kohtuullisella tarkkuudella. Kalavesien omistajat tavoitetaan ja heidät on otettu mukaan tietojen keruujärjestelmään. Onnistumista mitataan osallistujien määrällä.

TAVOITE 3 Silakan, kuoreen, kuhan, ahvenen ja hauen tärkeimmät lisääntymis- ja poikastuotantoalueiden sijainnit tunnetaan. Tavoitteen toteutumista mitataan tunnistettujen kohteiden määrällä.

TAVOITE 4 Vesistö rakentamisen suunnittelun yhteydessä kalasto ja kalastus huomioidaan. Hankkeista saadaan tieto etukäteen ja yhteistyössä ympäristöviranomaisten kanssa mahdolliset haitat ennaltaehkäistään. Toteutumista mitataan tehtyjen toimien määrällä.

3.3 Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella

3.3.1 Kalataloudellisesti merkittävät alueet

Poikastuotantoalueet

Vedenalaisen luonnon kartoituksen yhteydessä Luonnonvarakeskus ja Suomen ympäristökeskus ovat mallintaneet kalojen poikastuotantoalueita karttapohjalle. Mallinnus on tehty kuhalle, ahvenelle ja hauelle (kuva 10). Niiden mukaan koko alueella on ahvenelle sopivia lisääntymisalueita rannikon tuntumassa. Kuhan lisääntymiselle tärkeimmät alueet ovat Lautvesi, Kivivesi ja Hillostenaukko-Kolkanaukko. Kuore lisääntyy jokisuissa ja sisälahdissa sekä hauki matalissa lämpimissä lahdissa ja fladoissa koko alueella. VELMU-karttapalvelun internetiosoite, josta löytyy tietoa myös muista lajeista ja yksittäisistä havainnoista, on <http://paikkatieto.ymparisto.fi/velmu/>.

Siiän lisääntyminen merialueella on vähäistä. VELMU-mallinuksissa merikutuisen siiän lisääntymisalueita arvioitiin olevan vain alueen pohjoisosissa Kajakulman tasalta pohjoiseen. Syyksi tähän arvioidaan kutualueiden liettymistä joka on seurausta rehevöitymiskehityksestä tai talvisen jääpeitteen vähenemisestä, joka on seurausta ilmaston lämpenemisestä.

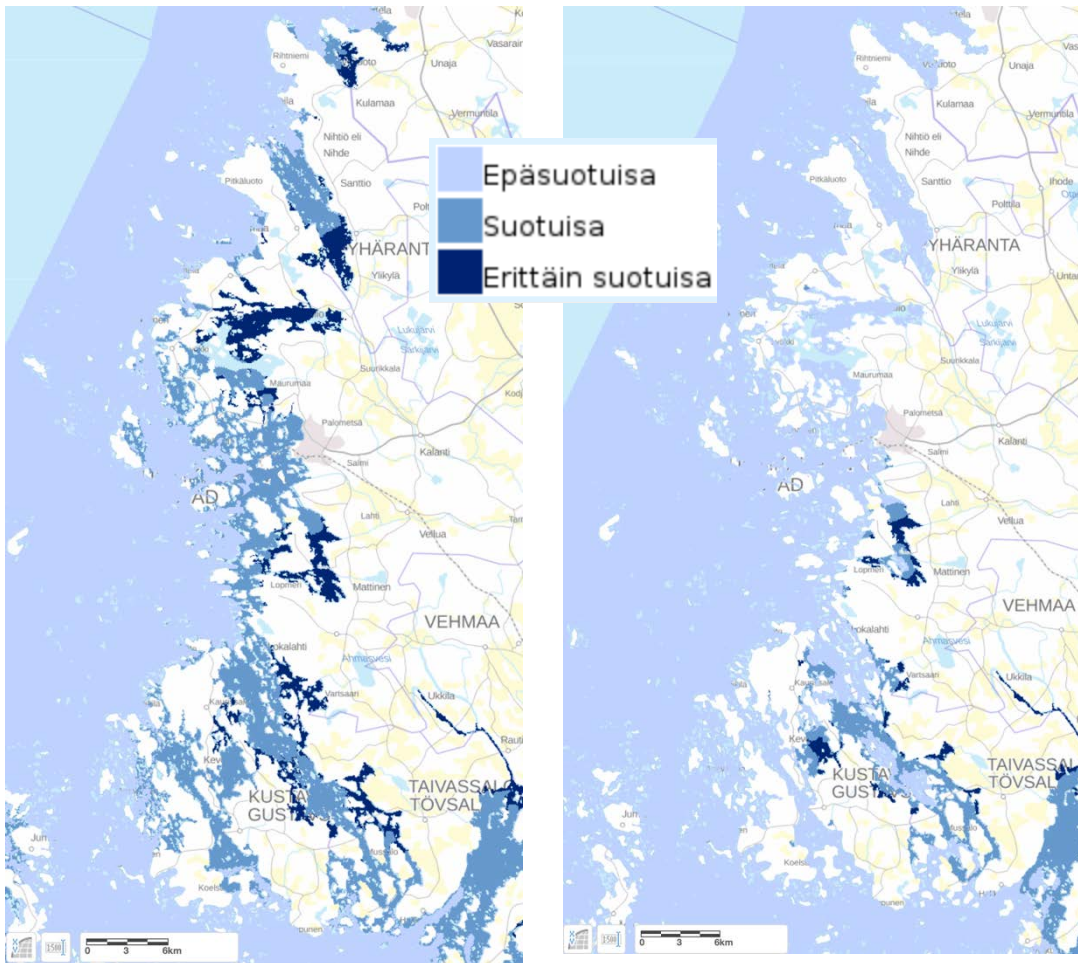
Silakan lisääntymisalueista alueella ei ole koottua tietoa, mutta kalastajien havaintoja kutualueista on alueen eri osista. Myös Uudenkaupungin edustan kalataloustarkkailussa on havaittu silakan lisääntymistä alueella. Myös syyskutuinen silakka lisääntyy ulkosaaristovyöhykkeessä.

Alueen fladat ja suojaosat merenlahdet ovat poikastuotantoalueina tärkeitä erityisesti ahvenelle, hauelle ja särkikalaille. Näitä kohteita on kartoitettu kalatalousalueen omien selvitysten lisäksi Suomen Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön Haukitehdas-hankkessa.

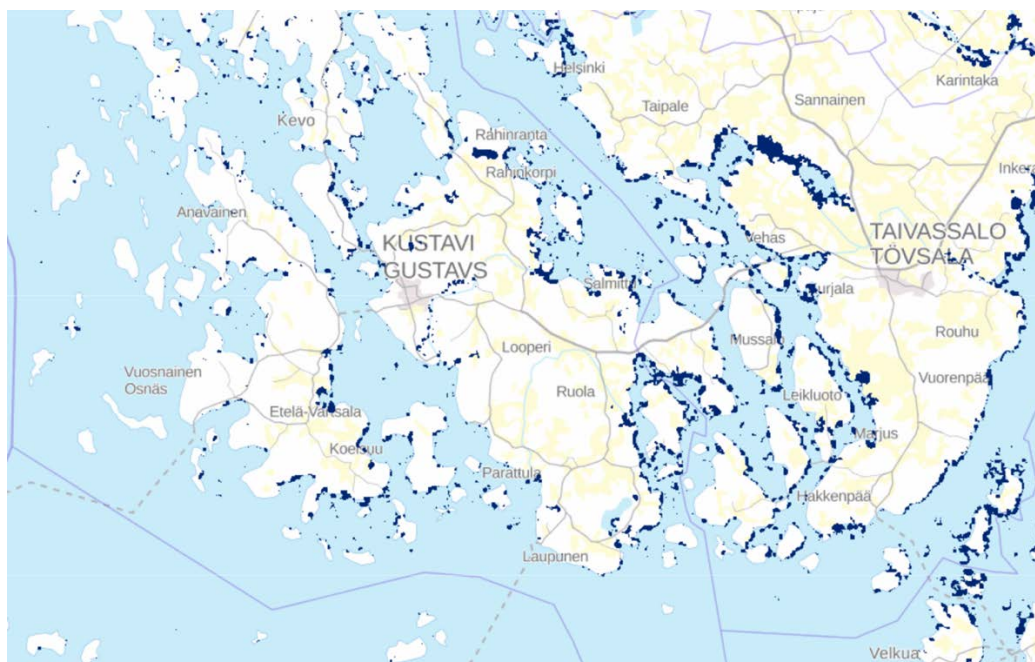
Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella ei ole vaelluskalajokia.

AHVEN

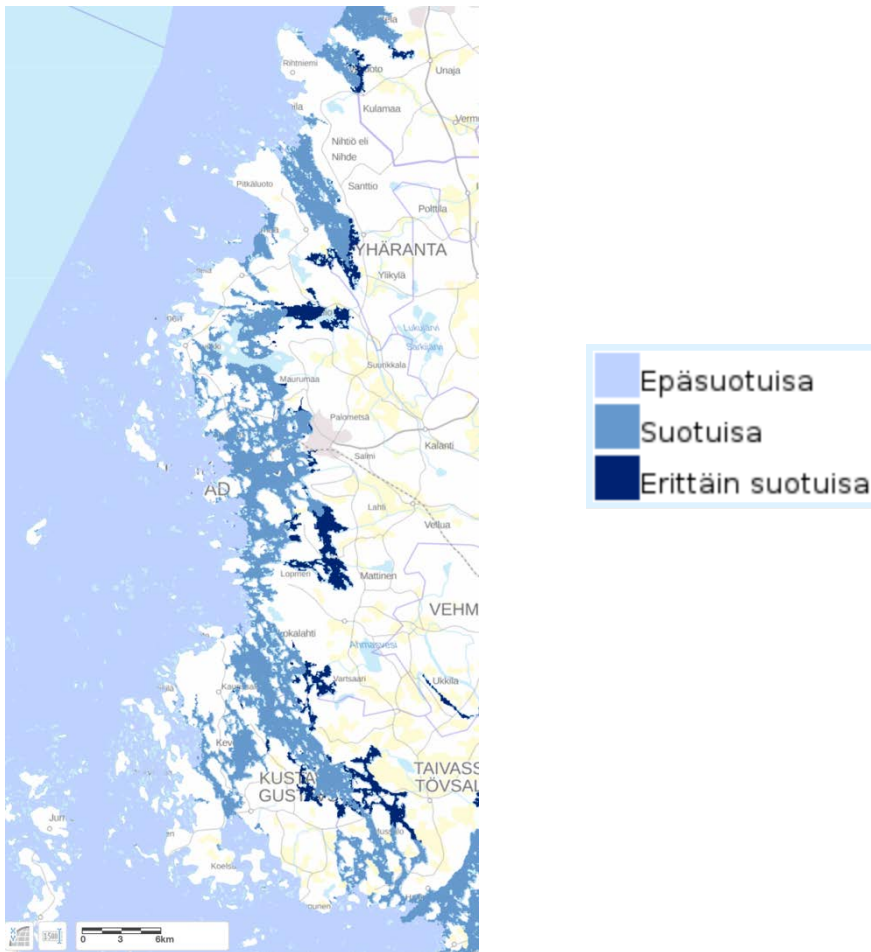
KUHA

HAUKI (Mallinnettu vain alueen eteläosa)

KUORE

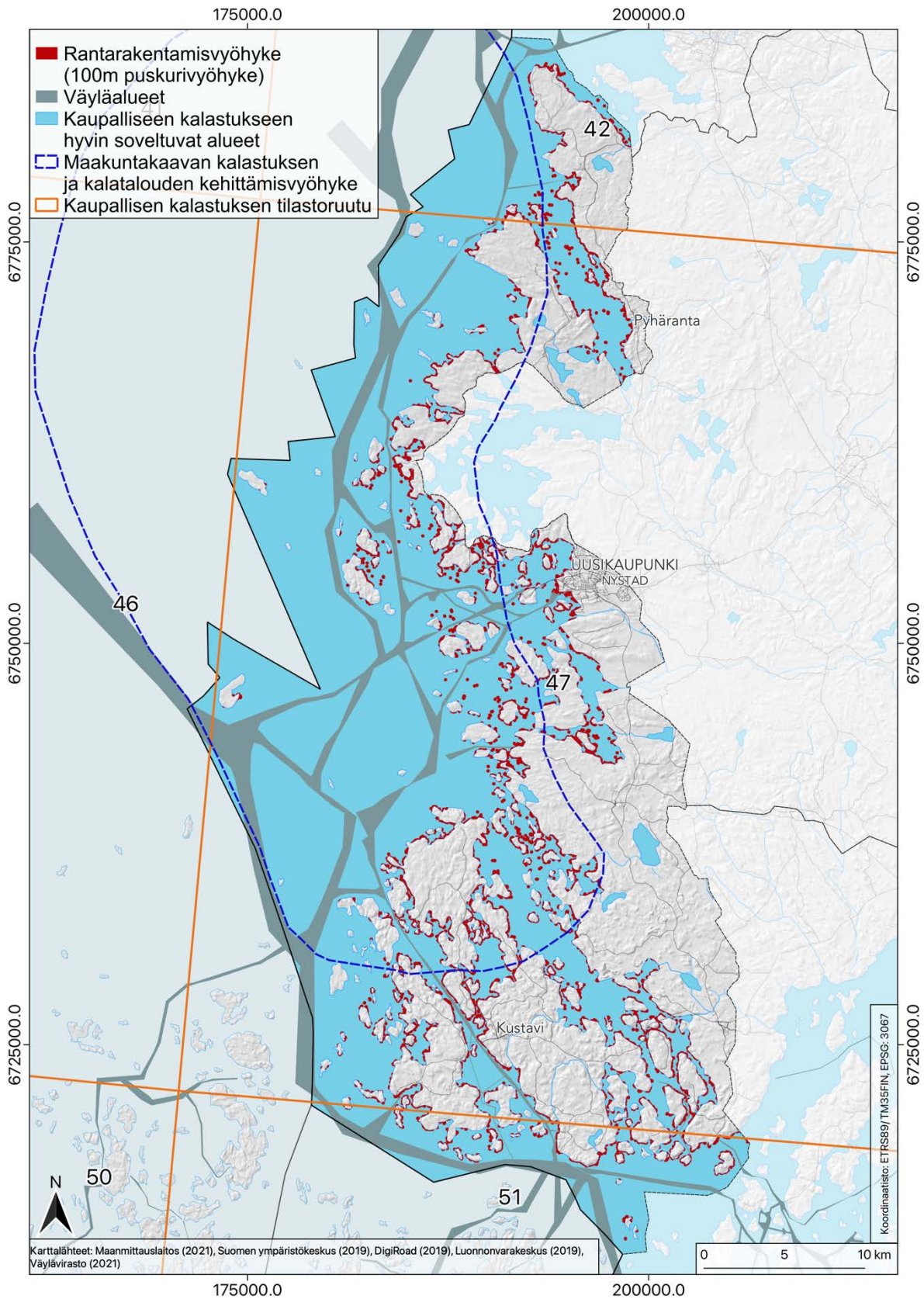

Kuva 10. Tietokonemallinnuksella tehty arvio vesialueiden soveltuvuudesta kuhan, ahvenen, hauen ja kuoreen lisääntymis- ja poikastuotantoalueiksi. (Velmu karttapalvelu, <http://paikkatieto.ymparisto.fi/velmu/>.)

3.3.2 Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytettävät pyydykset

Käytännössä koko merialue on kaupallisen kalastuksen kannalta merkittävää ja siihen soveltuvaa aluetta. Pienemmässä mittakaavassa muuhun käyttöön otetut alueet rajoittavat joidenkin pyydystyyppien käyttöä. Kuvan 11 tarkastelussa on rajattu erityisen hyvin kaupallisen kalastuksen käyttöön soveltuvista alueista nämä kalastusta rajoittavat alueet pois. Vaikka kiinteitä ja seisovia pyydyksiä ei saa asettaa väyläalueelle, väylän haraustason yläpuolelle, ei kalastusta muilla kuin kiinteillä ja seisovilla pyydyksillä ole väyläalueella kielletty (esim. troolaus ja vetouistelu). Väyläalueita ei kuitenkaan voi määritellä erityisen hyvin kaupalliseen kalastukseen soveltuviksi.

Kalakannat vaihtelevat, niiden käyttäytyminen muuttuu vuoden aikojen mukaan ja myös kalastuksen kohteena olevat lajit muuttuvat. Jokin nyt vähän kalastettu alue saattaa muuttua hyvinkin tärkeäksi. On tärkeää säilyttää pyydysalueet kalastuskelpoisina, erityisesti tämä koskee nuotta-apajia ja rysäpaikkoja. Johtojen ja poijujen sijoittaminen vaarantaa niiden soveltuvuuden kalastukseen. Erityisesti vesi- ja viemäriputkia upotettaessa tulee kiittää apajapaikat ja käyttää painoja joihin verkko ei takerru.

Kuva 11. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet, rantarakentaminen ja väyläalueet.

Pyydysten käyttöön ei ole tarvetta asettaa rajoituksia. Suunnittelukauden aikana saattaa tapahtua merkittävää pyydyskehitystä, eikä mitään uusia käyttökelpoisia innovaatioita haluta rajata pois. Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvilla alueilla voi käyttää kaikkia laillisia pyydyksiä.

Noin puolet kalatalousalueen kyselyyn vastanneista vesialueiden omistajista oli halukas myöntämään luvan kaupalliseen kalastukseen (kuva 12). Vaikka vastaajien määrä oli pieni on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota kaupallisen kalastuksen toimintaedellytysten säilymiseen ja kalastusoikeuksien saamiseen.

9. Oletteko halukas korvausta vastaan myöntämään kaupalliseen kalastukseen lupia vesialueellanne

Kuva 12. Kyselyyn vastanneiden suhtautuminen kaupallisen kalastuksen lupien myöntämiseen.

Kalastuslain 14 § tarkoittamien alueellisten käypien hintojen muodostamiseksi ELY-keskuksen tulee olla yhteydessä kalatalousalueen hallitukseen, joka selvittää alueellista käypää hintaa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Yhteistyöllä pyritään selvittämään hakemuksessa ilmoitetun alueen käypä hinta ottaen huomioon hakemuksessa ilmoitetun alueen lupahintaan vaikuttavat erityiset olosuhteet ja tekijät. Kalatalousalue voi esimerkiksi olla yhteydessä alueensa kalastusoikeuden haltijoihin hinnan selvittämiseksi tai selvittää vastaavien vesialueiden lupien hintoja alueen viereisissä kalatalousalueissa. Mikäli käypää hintaa ei saada yhteistyöllä selvitettyksi, ELY-keskus voi muodostaa käyvän hinnan viime kädessä perustuen viranomaisten alueella myymiin kalastuslupien hintoihin ottaen kuitenkin huomioon, että viranomaisten myymät kalastusluvut voivat hinnoittelultaan olla alle alueellisen käyvän hinnan, jolloin tarvittava korostus on muodostettava lupahintaan.

3.3.3 Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

Vapaa-ajan kalastukselle ja kalastusmatkailulle merkittävimpiä ovat mantereen ja sisä-välisaariston alueet, vaikka ulkoreunoilla meritaimenkalastusta ja ulapalla esimerkiksi lohenuisteulua harrastetaan. Kuhan ja ahvenen vapakalastuksessa on tunnistettavissa erityisen suosittuja kohteita, kuten Kaitaisten, Tuulvesi, Ströömi ja Puntarin salmet. Näiden paikkojen suosio perustuu kalojen parveutumiseen ko. alueille.

Opastetun kalastustapahtuman järjestäminen edellyttää joko lupaa vesialueen omistajalta tai ELY-keskuksen myöntämää alueellista kalastusopaslupaa. Sillä voi viedä enintään kuusi asiakasta kalastamaan ilman vedenomistajan lupaa. Oppaat voivat ELY:n opasluvun lisäksi tai sen sijaan edelleen tehdä sopimuksia vedenomistajien kanssa, jolloin on mahdollista opastaa useampaa kuin kuutta kalastajaa kerrallaan.

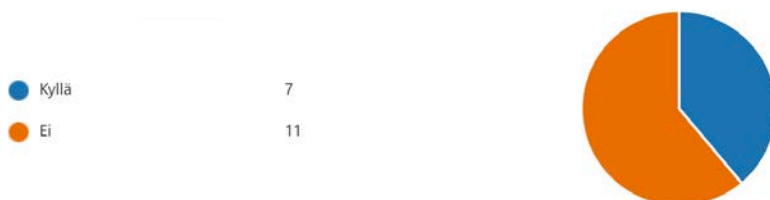
Koko alue soveltuu kalastusmatkailuun hyvin. Lupia on saatavilla ainakin niille alueille, joiden luvanmyynti ei-osakkaille on järjestetty. Kalastusmatkailu hyöttyy erilaisista palvelurakenteista kuten rantautumis- ja taukopaikoista sekä yleisistä venesatamista. Näiden osalta voidaan hyödyntää Selkämeren kansallispuiston kohteita kuten Katanpää ja Isokari sekä kuntien virkistysalueita. Alueella on myös luonnonsatamia, jotka sijaitsevat lähinnä yksityisillä mailla.

3.3.4 Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueiden ja -järjestelmän kehittäminen

Alueella on varsinaisia yhtenäislupa-alueita ainoastaan Vuosnaisten vesi. Myös muutamalle laajemmalle yhtenäiselle vesialueelle on järjestetty lupamyynti ja siitä tiedottaminen. Tarvetta laajemmille yhtenäisille lupa-alueille kuitenkin on erityisesti vetouistelijoiden keskuudessa. Laajempien lupa-alueiden olemassaolo myös helpottaisi kalastusluvan saantia muissakin pyyntimuodoissa, kuten verkkokalastuksessa. Erityisesti alueilla, missä on runsaasti vapaa-ajan viettoa ja sirpaloitunut vedenomistus tulisi selvittää mahdollisuudet ja vedenomistajien halukkuus laajempien lupa-alueiden perustamiseen. Myös sirpaleiset lupa-alueet kelpaavat kalastajille tai kalastusoppaille. Näitä alueita voisi kehittää esimerkiksi siikaonkilupien kohdalla.

Kalatalousalueen kyselyssä kiinnostus yhtenäislupa-alueiden perustamiseen ei saanut suurta kannatusta, kuva 13.

10. Käyttö- ja hoitosuunnitelman yhtenä ajatuksena on edistää mahdollisuuksien mukaan kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamista vapaa-ajan ja kaupalliseen kalastukseen sekä kalastusopastointiin. Erillinen lupa kalastonhoitomaksun lisäksi tarvitaan, jos halutaan esim. kalastaa useammalla vavalla samaan aikaan (siianonginta, vetouistelu). Yhtenäislupien myynnillä osakaskunnat voivat kerätä ylimääräistä rahaa kalastonhoitoon. Oletteko halukas neuvottelemaan yhtenäislupien muodostamisesta alueellanne?

Kuva 13. Kyselyyn vastanneiden suhtautuminen yhteislupa-alueiden perustamiseen.

3.3.5 Yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella

Yhteistoiminnan kehittämiseksi on selkeä tarve, sillä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen onnistuu vain eri osapuolten yhteistoiminnalla. Kalatalousalueella on paljon pieniä omistusyksiköitä ja järjestäytymättömiä osakaskuntia. Tämä on myös kehittämisen haaste. Suurimpien vesialueiden hallinnon tulisi toimia ja olla päätöksentekokykyinen. Myös yhteyshenkilö tulisi olla nimetty. Osakaskuntia kannustetaan järjestäytymään ja tarvittaessa yhdistämään toimintaansa ja alueitaan.

Perinteisiä kalastajaseuroja alueella toimii kaksi: Hylkisaaren ja Pyhämaan kalastajaseurat. Ne on aikanaan perustettu ammattikalastajien yhteistoiminnan kehittämiseksi. Aika on kuitenkin ajanut perinteisen toiminnan ohi. Pyhämaan kalastajaseura on kehittynyt aktiiviseksi toimijaksi alueellaan ja siihen kuuluu noin sata jäsentä.

Hylkisaaren kalastajaseura on Suomen vanhimpia ja järjestää muun muassa kolulaisille kalapäivän vuosittain. Molempiin seuroihin kuuluu myös vapaa-ajankalastajia. Kalastajaseurojen toimintaa voisi tukea ja kehittää, mikäli se nähdään niiden keskuudessa tarpeelliseksi.

Vapaa-ajakalastajien alueella toimivia yhdistyksiä ovat: Rikin kalaseura (YARA), Siimaajat, Uudenkaupungin kalaveikot, Kalavale, Kustavin urheilukalastajat 99 ja Taivassalon kalakerho. Näiden toiminta perustuu jäsenyyteen. Seurat vuokraavat kalavesiä käyttöönsä ja järjestävät jäsenilleen tapahtumia ja kilpailuja. Osalla seuroista on myös kalastustukikohtia.

Kalatalouden toimintaryhmät kehittävät elinkeinokalataloutta; Saaristomeren kalatalouden toimintaryhmä Kustavissa ja Taivassalossa sekä Lännen kalatalouden toimintaryhmä Uudessakaupungissa ja Pyhärannassa. Ne ovat alueella merkittäviä kaupallisen kalastuksen kehittäjiä.

3.4 Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi

3.4.1 Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Merialueella on lainsäädännön nojalla voimassa kalastuksen säätelytoimia, jotka kohdistuvat etupäässä lohikaloihin ja kuhaan. Näitä ovat mm.

- Kuhan alamitta on 42 cm ja kaupallisessa kalastuksessa 40 cm.
 - Rasvaeväleikatun taimenen alamitta on 50 cm, kalastus meressä pintaverkolla kielletty ja rasvaevällinen taimen on rauhoitettu.
 - Siian verkkopyynnissä verkon solmuväli on oltava vähintään 43 mm.
 - Ajoverkkokalastus on kielletty.
 - Lohen alamitta on 60 cm ja verkon solmuväli lohta kalastettaessa vähintään 80 mm.
- Vapaa-ajankalastuksessa saaliskiintiö on kaksi lohta/hlö/vrk. Kaupallisilla kalastajilla on kalastajakohtainen saaliskiintiö.
- Isorysän käyttö lohen ja taimenen vapaa-ajankalastuksessa on kielletty
 - Vähintään vuoden ikäisinä istutettavien taimenten, lohien ja järvilohien rasvaevä on leikattava pois.

Lisäksi kaupallisella kalastuksella on omia pyydysten rakenteeseen, pyyntiaikoihin, ilmoitusvelvollisuuteen ja muihin kalastukseen ja sen valvontaan liittyviä säädöksiä.

Kalatalousalueella ei ole erityistä syytä asettaa kalastukseen lisärajoituksia, sillä lainsäädännön säätely on riittävä. Kalakantojen tilan muuttuessa voidaan tarvittaessa ryhtyä myös säätelytoimenpiteisiin. Näkemys on sama pohjoispuolisen Eurajoen-Lapinjoen kalatalousalueen käyttösuunnitelman linjausten ja eteläpuolisen Airisto-Velkuan kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman esityksien kanssa.

Ylämittasäätelyä kuhalle ja hauelle voidaan harkita edellyttäen, että kaikki Saaristomeren kalatalousalueet tekevät samansisältöiset päätökset. Säätely säästäisi kookkaita kalayksilöitä ja turvaisi niiden pääsyn kudulle. Näiden yksilöiden lisääntymisen merkitys kalakannoille ja biologiselle monimuotoisuudelle on suuri.

Kalatalousalue suosittelee kookkaiden kalayksilöiden vapauttamista mahdollisuuksien mukaan, mikäli niitä jää pyydyksiin. Kookkaiden yksilöiden mitat ovat kuha yli 60 cm , hauki yli 80 cm, ahven 35 cm.

Kalatalousalue suosittelee että kaloille annetaan kuturauha. Kalastusta kutuaikaan hauen ja kuhan lisääntymisalueilla tulisi välttää.

3.4.2 Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Merialueella tulisi parantaa kalojen lisääntymisalueita. Erityisesti kunnostusta vaatisivat hauen ja muiden kevätkutuisien lajien kutualueet. Kalatalousalue on aloittanut selvityksen löytyykö Kustavin-Uudenkaupungin alueelta potentiaalisia hauen ja ahvenen lisääntymisalueiden kunnostuskohteita. Ensi vaiheessa käydään läpi fladoja ja reheviä merenlahtia. Kohteista laaditaan erillinen selvitys ja kunnostettavat kohteet priorisoidaan toteutettavuuden ja kustannus-hyöty suhteen perusteella.

Merikutuiset siikakannat (karisiika) ovat kärsineet ilmeisesti lisääntymisalueiden liettymisestä. Suunnittelukaudella tulisikin selvittää käytännön mahdollisuudet näiden lisääntymisalueiden kunnostamiseksi tai uusien kutualueiden perustamismahdollisuuksia.

3.4.3 Suunnitelma istutuksista

Kalatalousalueelle on vuosittain istutettu vaellus- ja saaristosiiikaa, kuhaa, meritaimenta sekä haukea. Viime vuosina on kiinnitetty huomioita myös istukkaiden alkuperään. Makeanveden kantoja ei enää suositella istutettavaksi merialueelle ja yleinen pyrkimys on käyttää maantieteellisesti lähintä kantaa.

Siikaistutukset tuottavat rannikolla yleisesti ottaen hyvin ja ne ovat edellytys alueen nykyiselle siiankalastukselle. Istutuksia jatketaan suurin piirtein nykyisessä laajuudessaan ensisijaisesti Kokemäenjoen tai oman hautomon kannoilla.

Kuhaistutuksissa siirrytään ensisijaisesti mereistä alkuperää olevien kantojen käyttöön. Tämä edellyttää poikaskasvattajilta emokalojen pyynnin uudelleenjärjestämistä ja siirtymävaiheessa merikantaa ei välttämättä ole saatavilla. Näin ollen voidaan käyttää Painion- tai Pyhäjärven kantoja.

Haukikantojen hoidossa keskitytään luonnonlisääntymisen tukemiseen lisääntymisalueiden kunnostuksilla. Tuki-istutuksia on mahdollista tehdä. Ne pitäisi kuitenkin toteuttaa niin, että merialueelle istutetaan merialueen kantaa ja järville järvikantaa.

Meritaimenta istutetaan vuosittain kalastettavaksi, sillä luonnonlisääntymisestä syntyneet kalat ovat rauhoitettuja. Tiedot istutustavan ja -paikan vaikutuksesta poikasten menestymiseen otetaan huomioon käytännön toimissa.

Kirjolohia suositellaan istutettavaksi vain suljettuihin kohteisiin esimerkiksi onkilammikoihin. Ankeriasistutukset kohdennetaan merialueelle ja järviin/jokiin, missä ei esiinny jokirapua. Jokiravun istukset ovat suositeltavia vedenlaadultaan sopiville alueille. Taulukossa 2 on kalatalousalueen suositus istutuksissa käytettävistä kalalajeista ja -kannoista. Muiden istuttaminen edellyttää ennakkolupaa ELY-keskukselta.

Taulukko 2. Kalalajit ja kannat, joita voi käyttää Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen istutuksissa.

Laji	Käytettävä kanta
Meritaimen	Isojoen kanta,
Lohi	Neva/ Perämeren jokien kannat
Siika	Paikalliset kannat, Kokemäenjoen vaellussiika, Bengtsårin saaristosiika ja Pyhäjärvi/Koitajoki planktonsiika
Kuha	Mereinen kanta, siirtymävaiheessa Painionjärvi, Pyhäjärvi
Hauki	Mereinen kanta/ Uudenkaupungin makeavesiallas
Made	Saaristomeren ja Selkämeren kanta
Ankerias	tautivapaa
Rapu	tautivapaa

3.4.4 Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Kalatalousalue tukee ja etsii ratkaisuja kaupallisen kalastuksen kalastusoikeuksien saamiseksi. Se avustaa vedenomistajia ja ammattikalastajia löytämään molempia tyydyttäviä ratkaisuja. Suunnittelukaudella kalatalousalue selvittää mahdollisuudet kehittää yhtenäislupia myös kaupallisille kalastajille. Kalatalousalue kehittää kaupallisen kalastuksen ja kalastusmatkailun yleisiä edellytyksiä erillishankkeilla yhteistyössä vedenomistajien, kalatalousviranomaisten ja kalatalouden toimintaryhmien kanssa. Suunnittelukaudella tuetaan erityisesti toimia joilla särkikalojen pyyntiä on mahdollista tehostaa.

Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvilla alueilla kehitetään yhteistyössä maanomistajien ja metsähallituksen kanssa palveluinfraa. Ensisijaisesti kalastusmatkailua pyritään ohjaamaan jo olemassa olevien palvelujen käyttöön. Näitä ovat esim. metsähallituksen palvelurakenteet kansallispuistossa ja kuntien virkistysalueet. Nämä palvelu sekä yleiset veneenlaskupaikat parkkipaikoineen, kalastuskohteet, onkilaiturit ja muut mahdolliset palvelurakenteet pyritään saamaan kalatalousalueen nettisivuille.

Kalatalousalue toteuttaa ja etsii keinoja, joilla hylkeiden kalastukselle aiheuttamia haittoja voidaan vähentää. Näitä keinoja ovat muun muassa metsästys, hyljekarkotimet, alueiden sulkeminen hylkeiltä ja hylkeen kestävien pyydysten kehitystyö. Kalatalousalue pyrkii rajoittamaan alueen merimetsokannan niin pieneksi, etteivät tärkeimpien talouskalojen esiintyminen ja kannat vaarannu. Tarvittaessa käytettäviä toimia ovat esimerkiksi kolonioiden pienentäminen, ampuminen sekä karkotus pyydyksiltä ja poikastuotantoalueilta.

Koululaisille ja nuorille järjestetään kala-aiheisia tapahtumia yhdessä järjestöjen kanssa. Tavoitteena on lisätä nuorten kiinnostusta kalastukseen ja pitkällä tähtäimellä myös kalatalousaluetoimintaan. Samalla perehdytetään nuoria saaliin asianmukaiseen käsittelyyn.

3.4.5 Ehdotus vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi

Kalastuslupia on tarjolla eri vesialueille vaihtelevasti, sillä keskitettyä markkinointia tai lupamyyntiä ei ole. Kustavin Vuosnaisten kalavesi ja Uudenkaupungin kaupunki myyvät lupia omille vesialueilleen. Osakaskuntien ja yksityisvesien lupakäytännöistä on vaikea saada tietoa sillä niitä ei juuri markkinoida. Osa myy kalastuslupia myös ei osakkaille, mutta tietoa pitää osata kysyä oikeasta paikasta. Suunnittelukaudella selvitetään mahdollisuudet laajempien yhtenäislupa-alueiden perustamiseen ja käynnistetään niiden toteuttaminen. Tiedot olemassa olevista lupa-alueista kootaan yhteen. Myös mahdollisuudet luoda sirpaleisia yhteislupa-alueita esimerkiksi siianongintaan tai verkkokalastukseen selvitetään.

3.5 Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä

Kalastus

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen ammattikalastuksen määrä ja sen käytössä olevat vesialueet tunnetaan riittävällä tarkkuudella. Kaupallisen kalastuksen käytössä olevat vesialueet selvitettiin käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinnan yhteydessä. Myös saalistilastot kerätään Luonnonvarakeskuksen ja V-S ELY-keskuksen toimesta.

Tiedot vapaa-ajankalastuksen määrästä ja saaliista ovat puutteelliset. Valtakunnallisen omistajakorvausten jaon toteuttamiseksi tehdyn kyselyn otanta on liian pieni, jotta siitä voisi vetää johtopäätöksiä alueen tarpeisiin. Kalatalousalue tarvitsee yksityiskohtaisemman tiedon vapaa-ajankalastuksen alueellisen jakautumisen selvittämiseksi. Tämä on tarpeen myös omistajakorvausten oikeudenmukaisen jaon toteuttamiseksi. Myös vapaa-ajankalastuksen saalismääristä olisi tarpeen saada parempi käsitys.

Kalakannat

Alueen kalakannoista saadaan tietoa lähinnä kaupallisen kalastuksen saalismäärien kautta. Ne kuvaavat huonosti kalakantojen tilaa, erityisesti niiden lajien osalta, joilla ei ole kaupallista merkitystä. Ammattikalastajat osaavat kohdentaa pyynnin haluttuihin lajeihin. Kalakantojen järjestelmällistä seurantaa alueella on ainoastaan Uudenkaupungin edustan velvoitetarkkailun yhteydessä. Myös vieraslajeista kertyy tietoa satunnaisesti. Tärkeimpien kalakantojen tila tulisikin selvittää esimerkiksi viiden vuoden välein toteuttamalla vertailukelpoinen koekalastus ja/tai kalastuskysely. Myös kirjanpitokalastajien käyttöä tulee harkita. Tarkempi seurantasuunnitelma tulee laatia ja sen rahoitus tulee myös selvittää.

4 Suunnitelmat järville ja virtavesiin

4.1 Ahmasvesi

Kuva 14. Ahmasvesi ja Natura 2000 raja.

Lähde 1.8.2021 (Syke <https://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=831ac3d0ac444b78baf0eb1b68076e1a>)

Ahmasvesi (kuva 14) on alueen suurin järvi, 259 ha, Uudenkaupungin ja Vehmaan rajalla. Se on entinen merenlahti ja siihen tulee vieläkin ajoittain murtovettä merestä. Ahmasvesi laskee mereen Raumanojan ja pienen Sannasveden kautta. Ahmasvesi on matala vähähumuksinen järvi, jonka ekologinen tila on hyvä. Järvessä on edelleen useita murtovesilajeja, muun muassa merinäkinruoho. Ahmasveden pohjoisosa sekä läheinen Alhontaanjärvi kuuluvat Natura 2000 -alueeseen jonka suojelun perusteena on lähinnä linnusto.

Ahmasveden kalastosta tai kalastuksesta ei ole tutkittua tietoa. Ahmasveteen on istutettu vuonna 2013 ja 2014 kuhia sekä vuonna 2020 madetta ja ankeriasta. Esteetön meriyhteys mahdollistaa kalojen vaeltamisen ja tiettävästi ainakin lahnojen ja särkikaloiden on havaittu nousevan Ahmasveteen merestä. Järvi palvelee lähialueen asukkaita kotitarve- ja virkistyskalastuksessa. Ahmasvesi on kalatalousalueen suurin järvi ja sen kalastoa olisi hyvä seurata määrävuosin tehtävillä koekalastuksilla. Luultavasti se on myös tärkeä poikastuotantoalue, joka palvelee merialueen kalastoa.

4.2 Muut järvet ja fladat

Muiden järvien ja lampien kalastosta tai kalastuksesta ei ole tutkittua tietoa käytettävissä. Kalatalouden kannalta ei ole tarpeen laatia niille erillisiä suunnitelmia vaan ne palvelevat lähialueen asukkaita ja mökkiläisiä kotitarve- ja virkistyskalastuksessa. Järvet ovat pieniä, Pyhärannan Reilanjärveä (84 ha) ja Lokalahden Taipaleenjärkeä (80 ha) lukuun ottamatta kooltaan alle 50 hehtaaria. Kartalle nimen saaneita ovat mm.: Tiirjärvi (Pyhäranta), Isojärvi, Vähäjärvi, Vähä-Veso (Pyhämaa), Lounatkarinpuhti (osa Uudenkaupungin makeavesiallasta), Haappalahti (Korsaari), Hakulanjärvi, Mustaalhonjärvi, Santalanperä, Mustajärvi, Tirkkalanjärvi, Sannasvesi, Alhontaanjärvi, Haapalanjärvi, Kuutniemenaukko (Lokalahti), Puorenjärvi, Mikonjärvi, Nällitjärvi, Myllylampi, Tiuttalinjärvi, Troominjärvi, Kylänjärvi, Hilappajärvi, Isokarin järvi (Kustavi) ja Kotoviikki (Iso-Vehanen).

Osa järvistä on merestä kuroutuneita kluuvijärviä. Lisäksi umpeutumassa olevia merenlahtia ja fladoja on runsaasti sekä saarissa että mantereen reunassa. Luonnontilaisia, luonnosuojelulla rauhoitettuja, fladoja on tunnistettu Selkämeren puolelta 12 kpl (Sydänoja A.), mutta ihmistoiminnan muuttamia on moninkertainen määrä. Fladat ovat usein kalojen poikastuotannon kannalta ensiarvoisen tärkeitä ”lastenkamareita” ja niiden säilyttäminen tässä tarkoituksessa on erityisen tärkeää. Kalatalousalue on kartoittamassa näitä alueita sekä poikastuotantoon soveltuvia kunnostettavissa olevia fladoja ja merenlahtia. Näiden kunnostamista tulee edistää ja tehdä kohdekohtaiset kunnostussuunnitelmat ensi vaiheessa niihin missä vähimmällä vaivalla saadaan suurin hyöty. Kunnostusten vaikutusta tulee myös seurata.

5 Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämisestä

5.1 Valvonnan päämäärä ja tavoitteet

Kalastuksenvalvonnan päämäärä on kalastuksen laillisuuden ja luvallisuuden varmistaminen. Yleisenä tavoitteena on myös lisätä vuotuista kalastonhoitomaksukertymää. Valvonnan näkyvyydellä ja tiedottamisella pyritään ehkäisemään jo ennakoita luvaton kalastusta. Kalastuksenvalvonta tuodaan myönteisessä mielessä näkyväksi laajalle yleisölle. Tavoitteen toteuttamiseksi valvonnasta tiedotetaan aktiivisesti, ja siitä pyritään saamaan vuosittain juttuja tiedotusvälineisiin. Samalla kerrotaan miksi kalastuslupia maksetaan, ja mihin kertyneitä varoja käytetään. Valvontaa kohdennetaan alueille missä kalastus on runsasta. Vapakalastuksessa suosituimmat kohteet, kuten Kaitaisten salmi ja Puntari tarkastetaan vähintään kerran kaudessa.

Kalatalousalueen kalastuksenvalvonnan kohteena ovat kalastuslain ja -asetuksen säännökset, ELY-keskuksen vahvistamat alueelliset kalastusmääräykset sekä paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset kalastusluvut. Tavoitteena on, että kalatalousalueen valvonta tukee vedenomistajien omaa valvontaa ja tarjoaa asiantuntija-apua ongelmatilanteissa.

5.2 Valvonnan resurssit ja seuranta

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella on valtuutettu seitsemän koulutettua kalastuksenvalvojaa. Heillä on valvontaan käytettävissä omia veneitä. Aktiivisimmille kalastuksenvalvojille on hankittu valvontatyökalu (tabletti ja ohjelmisto) sekä muuta varustusta valvonnan ja raportoinnin tehostamiseksi ja helpottamiseksi. Näihin hankintoihin on saatu tukea kalatalouden edistämismäärärahoista ELY-keskukselta.

Osakaskuntien omaa valvontaa tuetaan mahdollisuuksien mukaan tarjoamalla apua ongelmatilanteissa. Käyttö- ja hoitosuunnitelman pohjaksi tehtyyn kyselyyn vastanneista osakaskunnista valtaosalla ei ollut omia valvojia ja maksuhalukkuus ulkopuolisesta palvelusta oli vähäinen (kuva 15). Kalatalousalue on tehnyt

valvontasopimuksen Uudenkaupungin kaupungin vesialueiden valvonnasta ja tarvittaessa tehdään vastaavia sopimuksia myös muiden tahojen kanssa.

17. Onko vesialueellanne omia aktiivisia kalastuksenvalvoja? Jos teillä on valvoja, kuinka monta?

● Ei	13
● Kyllä, 1-2 valvojaa	6
● Kyllä, 3-4 valvojaa	0
● Kyllä, 5 tai enemmän	0

18. Olisitteko valmis maksamaan ulkopuoliselle valvonnasta kohtuullisen korvauksen?

● Kyllä	6
● Ei	13

Kuva 15. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen kyselyyn vastanneiden tilanne ja näkemys kalastuksenvalvonnasta vesialueillaan.

Kalastuksenvalvonnan tärkeimmät yhteistyötahot ovat poliisi, ELY-keskus, Rajavartiolaitos sekä osakaskunnat. Viranomaisten kanssa pyritään järjestämään vähintään kerran vuodessa yhteisvalvontapäivä. Myös ympäröivien kalatalousalueiden kanssa tehdään yhteistyötä, jotta valvonta on myös raja-alueilla kattavaa ja tehokasta. Valvonnan budjetti laaditaan vuosittain toimintasuunnitelman pohjalta ja esitetään talousarviossa. Kalatalousalue hakee rahoitusta kalastuksenvalvonnalle esimerkiksi ELY-keskuksen kalatalouden edistämismäärärahoista oman rahoituksensa lisäksi. Kalastuksenvalvojen ammattitaitoa pidetään yllä koulutustilaisuuksissa, ja samalla pyritään löytämään uusia aktiivivalvoja. Kalastuksenvalvonnan tuloksellisuutta seurataan kalastuksenvalvojen raportoinnin kautta. Kalatalousalueen ja kalastuksenvalvojan keskenään sopima raportointi ei kuitenkaan korvaa kalastuksenvalvojan lakisääteisiin velvollisuuksiin kuuluvia, ELY-keskukselle annettavia tapahtumailmoituksia. Kalastuksenvalvojat raportoivat kalatalousalueelle valvontatunnit, tavattujen kalastajien lukumäärän, luvatta kalastaneiden lukumäärän, epäiltyjen rikkomusten lukumäärän, huomautusten lukumäärä, tutkintapyyntöjen lukumäärän, ongelmakohtat sekä valvojan omat kehittämissuhteet.

6 Vaelluskalojen, uhanalaisten kalakantojen ja biologisen monimuotoisuuden huomioon ottaminen toimenpiteissä

Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella ei tiettävästi ole vaelluskalojen tai uhanalaisten kalalajien lisääntymisalueita. Alueen läpi vaeltavaa kuitenkin Kokemäenjokeen ja Pohjanlahden jokiin nouseva lohi ja vaellussiika. Näiden kalastusta säädellään kansallisin ja kansainvälisin säädöksin, joilla tuetaan kansallisen lohija meritaimenstrategian tavoitteita. Lohenkalastuksessa on käytössä alamitta 60 cm, verkon silmäharvuusrajoite (80 mm), ajoverkkokiello ja kahden kalan kiintiö/vrk. Kaupallisessa kalastuksessa on lisäksi kalastajakohtainen saaliskiintiö, saaliskalan merkitsemispakko, ajallinen kalastuskielto keväällä sekä pyydyksiin, ilmoitusvelvollisuuksiin ja pyyntiaikoihin liittyviä määräyksiä. Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa ei ole tarpeen tehdä lisärajoituksia eikä alueella ole käytännössä mahdollista tukea lohikantoja muutoin.

Meritaimenen kalastusta säädellään alamitalla (50 cm), rasvaevällisten kalojen täysrauhoituksella sekä pintaverkkokalastuksen täyskiellolla. Kalatalousalue suosittelee, että meritaimenen kannan hoitamiseksi tehdään tuki-istutuksia, jotta meressä olisi myös kalastettavaa kantaa. Meritaimenen vapaa-ajankalastuksella luodaan edellytyksiä muun muassa kalastusopastominnalle ja mielikuva alueen kalakannoista paranee.

Ankeriaskannat ovat Euroopan laajuisesti uhanalaisia ja luontaisesti alueelle nousee ilmeisen vähän poikasiasia. Kalatalousalueelle on tehty valtion varoin kannanhoidollisia ankeriasistutuksia Ahmasveden lasku-uomaan vuosina 2019 ja 2021. Lisäksi ankeriaan kalastus on asetuksella kielletty vuosittain 1.10-31.1. välisenä aikana. Kalatalousalue osallistuu ankeriaan tuki-istutuksiin resurssien puitteissa.

Vaellussiika on alueen Selkämeren puolella tärkeimpiä kaupallisen kalastuksen lajeja. Se ei käytännössä lisääntynyt alueella, sillä sopivia jokivesistöjä ja kutualueita ei ole. Kalatalousalue on istuttanut vuosittain vaellussiikaa ja siitä on saatu myönteisiä kokemuksia. Lisäksi Uudenkaupungin edustalta on lypsetty luonnonkaloista mätiä, joka on haudottu kalatalousalueen omassa mätihautomossa Pyhämaalla ja istutettu alueen vesiin, joko vastakuoriutuneena tai kesänvanhana verkkoallaskasvatuksen jälkeen.

Karisiin lisääntyminen on alueella vähäistä ja mahdollisuudet sen lisääntymisalueiden kunnostamiseen tulisi selvittää.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa otetaan biologinen monimuotoisuus huomioon kaikissa kalaveden hoitotoimissa. Alueella on jo runsaasti Natura 2000-ohjelmalla suojeltuja alueita sekä Selkämeren kansallispuisto. Kalojen lisääntymisalueiden kunnostukset toteutetaan niin, että biologinen monimuotoisuus ei vaarannu vaan mahdollisuuksien mukaan lisääntyy. Toimenpiteistä ollaan yhteydessä kunkin alan asiantuntijoihin.

Istutuksissa käytetään ensisijaisesti lähialueen kantoja, jotka ovat sopeutuneet alueen olosuhteisiin.

7 Täpläravun ja muiden vieraslajien huomioon ottaminen toimenpiteissä

Kalatalousalueen järvien täpläräputilanne tulisi selvittää, sillä ajantasaista tietoa ei ole käytettävissä. Laki kieltää täpläravun levittämisen. Luvatonta täpläräpujen levittämistä pyritään estämään tiedotuksen avulla. Jokirapuja voi kotiuttaa mahdollisuuksien mukaan sille soveltuviin kohteisiin. Toimet ovat kansallisen rapustrategian mukaisia. Mahdollisesti alueella esiintyviä jokirapukantoja tulee suojella kaikin keinoin

raputaudeilta. Tärkein yksittäinen toimi on täpläravun leviämisen estäminen, sekä pyyntivälineiden desinfiointi aina siirrettäessä niitä vesistöstä toiseen.

Mustatäplätokko ja hopearuutana ovat levittäytyneet merialueelle, ja niitä on käytännössä mahdotonta alueelta enää hävittää. Sekä mustatäplätokko, että hopearuutana ovat tehokkaita lisääntymään ja ne saattavat ravinto- ja elintilakilpailullaan haitata alkuperäisiä kalalajejamme. Niiden ekologia ja rooli ravintoverkossa on kuitenkin puutteellisesti tunnettu. Merialueella on tavattu myös villasaksirapua ja liejutaskurapua. Liejutaskurapu on vakiintunut merialueen faunaan ja sen vaikutukset ravintoverkossa eivät vielä ole tiedossa. Järvillä tulee varautua aurinkoahvenen leviämisen torjuntaan, sillä sitä on tavattu jo yhdestä järvestä Taivassalossa. Vieraslajien kantoja seurataan mahdollisuuksien mukaan. Havainnot suositellaan ilmoitettavaksi kalahavainnot.luke.fi tai laji.fi palveluun.

8 Ehdotus kalastuksenhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi

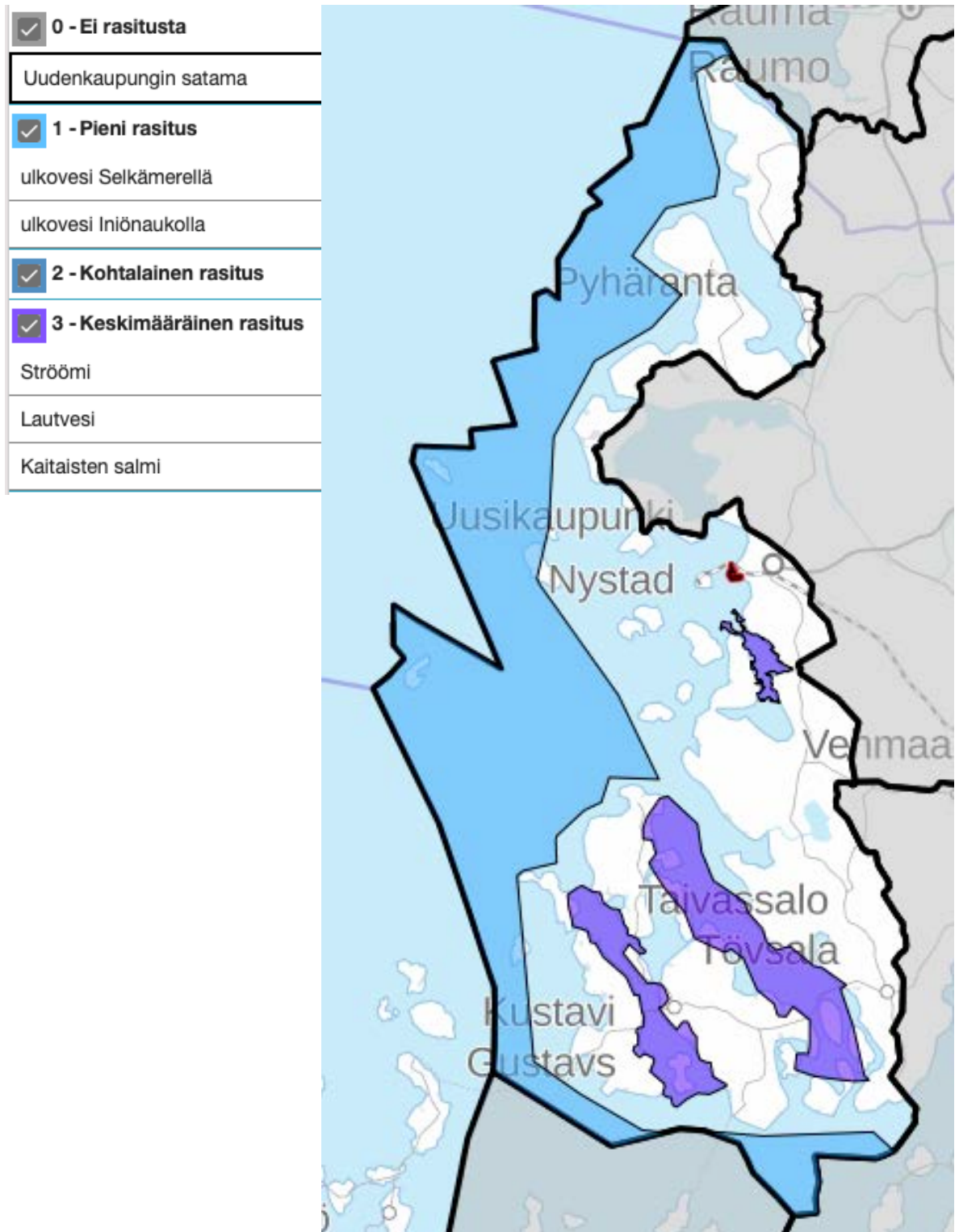
Vesialueenomistajille jaetaan korvaus, joka perustuu maksullisten yleiskalastusoikeuksien (kalastonhoitomaksu) käyttöön kalavesillä sekä kalastusopastoimintaan. Maksulliseksi yleiskalastusoikeudeksi katsotaan viehekalastus; heittokalastus tai vetouistelu yhdellä vavalla ja siimalla. Jaettava korvaus perustuu edellisenä vuonna kertyneeseen kalastonhoitomaksujen määrään ja kalatalousalueiden kalastusrasitukseen. ELY-keskus tekee päätöksen kalatalousalueille jaettavista määristä. Kalatalousalue päättää varojen jakamisperusteista käyttö- ja hoitosuunnitelmassaan ja se hyväksytään vuosittain yleiskokouksessa. Jako tapahtuu edellisen vuoden joulukuun viimeisen päivän omistussuhteiden mukaisesti.

Kalatalousalue jakaa omistajakorvaukset ELY-keskuksen ylläpitämän Kalatalousalueiden sähköiset palvelut (Kalpa) -järjestelmän avulla. Palveluun kuuluu alueen kartta ja kiinteistörekisterin perustiedot vesikiinteistöistä ja niiden omistajista. Kalatalousalueelle järjestelmä on maksuton, ja sen käyttöoikeus on toiminnanjohtajalla. Kalpa-järjestelmässä määritellään kalatalousalueelle kalastusrasitusta kuvaava perusarvo. Kartalle luodaan poikkeusalueita, joiden arvot voivat olla alemmat tai korkeammat kuin kalatalousalueen perusarvo. Alueet, joissa yleiskalastus on kielletty koko vuoden kalastusrajoitus.fi- palvelussa, saavat automaattisesti arvon nolla. . Myös yleisvesialueet saavat järjestelmässä automaattisesti arvon nolla.

Kalatalousalueen avoimet ulkovedet jyvitetään arvolla 1 ja rannanläheiset alueet arvolla 2 ja erityisen suositut alueet arvolla 3. Näitä ovat Lautvesi, Kaitaisten salmi sekä Ströömi. Kalastusrasituksen aluerajaukset esitetään kuvassa 16.

Kalatalousalue seuraa viehekalastusrasituksen kehitystä alueellaan. Jos suunnittelukauden aikana ilmenee huomattavaa tarvetta (viehekalastusrasituksen huomattavan muuttumisen vuoksi)

omistajakorvauksien jaon tarkistamiseen, voidaan viehekalastusrasituskertoimet arvioida uudelleen ja yleiskokous päättää niiden hyväksymisestä ja käyttöönotosta.

Kuva 16. Viehekalastusrasitus Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella.

9 Alueellinen edunvalvonta

Vesioikeudelliset hankkeet

Kalatalousalue pyrkii vaikuttamaan esimerkiksi lausuntojen avulla alueelle suunniteltaviin kalakantojen tilaan vaikuttaviin hankkeisiin. Kalataloudellisten velvoitteiden ja seurantojen riittävä taso varmistetaan. Seurantaohjelmien sisältöihin vaikutetaan, jotta tarkkailuista saataisiin jatkossa paremmin kalatalousaluetta hyödyttävää tietoa kalastuksesta ja kalakannoista. Kalataloudellisia velvoitteita tai seurantoja on käynnissä vain Uudenkaupungin edustalla (Yara, jätevesi, makeavesiallas). Kalankasvatuksen yhteistarkkailuissa Kustavissa ja Pyhämaassa on vedenlaatuseurantoja. Kalatalousmaksujen käyttösuunnitelmat päivitetään määräväleihin ja kalatalousalue antaa niistä lausuntonsa.

Kalatalousalue osallistuu vesien- ja merenhoidon kuuden vuoden välein päivitettävien toimenpiteiden suunnitteluun ja viranomaisten asettamien työryhmien toimintaan. Merialueiden käytön suunnittelu ja epävirallinen kaavoittaminen etenee näissä työryhmissä ja kalatalouden asemaa vesialueiden käyttäjänä ei saa heikentää. Esimerkiksi pyyntipaikkojen säilyminen tulee turvata lisääntyvän rantakaavoituksen ja -rakentamisen puristuksessa. Yhteistyötä vesistöarakentamisessa kuntien ja ELY:n virkamiesten kanssa tulee vahvistaa.

Alue osallistuu alueellisen merimetsotyöryhmän ja muiden mahdollisten kalatalouteen vaikuttavien työryhmien työskentelyyn ja pyrkii osaltaan vähentämään haittaeläimistä kalastukselle aiheutuvaa tulonmenetystä.

10 Suunnitelma viestinnästä

Tavoite on, että kalatalousalueen viestintä toimii tehokkaasti ja tukee eri sidosryhmien välistä vuoropuhelua sekä tavoitetilan ja osatavoitteiden saavuttamista. **Ulkoisen viestintä** lisää kalatalousalueen näkyvyyttä ja antaa kuvan uskottavasta toiminnasta. Tehokkaalla sisäisellä viestinnällä pidetään kalatalousalueen hallitus ja kalastuksentralvojat ajan tasalla kalatalousaluetta koskevissa asioissa. **Sisäisessä viestinnässä** kohderyhmiä ovat hallitus, kalastuksentralvojat ja muut toimihenkilöt. Sisäisen viestinnän kanavat ovat muun muassa suora henkilökohtainen yhteydenpito, sähköposti, eri viestintäsovellukset ja kokoukset.

Ulkoisen viestintä tiedottaa esimerkiksi kalastussäädöksiin, kalastuslupa-asioihin, kalastus- mahdollisuuksista kertomiseen ja kalatalousalueen tekemiin päätöksiin liittyvistä asioista. Osa viestinnästä on lakisäätteistä. Ulkoisen viestinnän kohderyhmiä ovat esimerkiksi osakaskunnat ja muut vesialueiden omistajat, kalastajat, kunnat ja kaupungit, järjestöt, tiedotusvälineet ja viranomaiset. Ulkoisen viestinnän kanavia ovat muun muassa tiedotusvälineet, kalastusalueen kotisivut, tiedotteet, sosiaalinen media, koulutustilaisuudet, esitteet, paikallislehdet ja kuntien tiedotuskirjeet. Jotta kalatalousalue pysyy ajan tasalla alueensa ajankohtaisista asioista, on varmistettava, että kalatalousalue on kuntien, AVI:en, ELY-keskuksen, vesienhoitoyhdistysten ym. jakelulistoilla.

Viestinnän päävastuu on kalatalousalueen hallituksella ja toiminnanjohtajalla. Toiminnanjohtaja toimii viestintävastaavana yhdessä hallituksen puheenjohtajan kanssa. Viestintä on aina kaksisuuntaista. Siksi on myös tärkeää, että vesialueidenomistajat ja pitävät kalatalousalueen ajan tasalla muun muassa yhteystiedoistaan, lupamyynnistään, kalastusmääräyksistään, kunnostuksistaan, omista kalastuksentralvojistaan, kaloihin ja vesistöön vaikuttavista hankkeista ja muista päätöksistään. Tarvittaessa

viestinnästä laaditaan erillinen viestintäsuunnitelma vuosikelloineen. Se voidaan liittää myös vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan.

Kalatalousalueen pääasiallinen viestintäkanava on sen omat kotisivut, johon tulee muun muassa kokouskutsut ja jossa tämä käyttö- ja hoitosuunnitelma. Se on luettavissa, on www.kalatalouskeskus.fi/Kustavin-Uudenkaupungin-kalatalousalue/. Tarvittaessa kalatalousalue ottaa käyttöön myös sosiaalisen median kanavia.

Yhteenveto viestinnästä esitetään kalatalousalueen vuosikertomuksessa. Kotisivujen suosiota seurataan ja mahdollisten sosiaalisen median kanavien käyttöä on niin ikään mahdollista seurata niiden sisään rakennettujen työkalujen avulla. Viestinnän seuranta antaa tietoa viestinnän toimivuudesta, ongelmakohtista, kehittämiskohtista sekä seuraavan vuoden viestinnän tarpeista.

11 Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamisesta vastaavat yhdessä kalatalousalue, kalastusoikeuden haltijat ja viranomaiset. Osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien on järjestettävä oman vesialueensa kalastus ja hoito käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti ja viranomaisten on otettava suunnitelman linjaukset huomioon. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tehokas toimeenpano on riippuvainen riittävästä rahoituksesta. Saavuttaakseen suunnitelmassa asetettuja tavoitteita käyttö- ja hoitosuunnitelman tunnettavuutta ja vaikuttavuutta on myös laajennettava yhteiskunnallisella tasolla. ELY-keskus toimeenpanee sellaiset alueelliset säätelytoimenpiteet, joiden soveltaminen edellyttää ELYn päätöstä.

Toimeenpanoon liittyy monia käytännön toimia, joiden yksityiskohdat, aikataulut ja toteuttamisvastuut kuvataan kalatalousalueen vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa. Näihin kuuluvat muun muassa rahoituksen järjestäminen, kunnostusten järjestäminen, istutukset, yhteistyö- ja palvelusopimusten teko, viestintä, kalastuksenvalvonta, edunvalvonta; esimerkiksi lausunnot ja osallistuminen eri yhteistyöryhmiin sekä toiminnan seuranta. Käytännön toimet ja niiden kytkentä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteisiin koostetaan vuosittain toimintakertomukseen. Jatkuva toimenpiteiden seuranta antaa myös evästyksiä käyttö- ja hoitosuunnittelun vaikuttavuuden arviointiin ja suunnitelman päivitystarpeeseen.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksymisen jälkeen se julkaistaan kalatalousalueen kotisivuilla ja lähetetään sähköpostitse tiedoksi niille omistajatahoille, kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuoppaille ja vapaa-ajan kalastajien edustajille, joiden yhteystiedot ovat alueen tiedossa. Käyttö- ja hoitosuunnitelmasta laaditaan myös tiedote alueen paikallislehtiin.

Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutuminen edellyttää riittävää resurssointia ja rahoitusta. Käytännössä toimia tulee hankkeistaa erillisrahoituksella ja siten edistää tavoitteiden saavuttamista. Mahdollisia rahoituslähteitä ovat ELY-keskuksen myöntämät kalatalouden edistämismäärärahat ja muut vesien tilan parantamiseen kohdennettavat avustukset. Kaupallisen kalastuksen kehittämiseen on saatavilla Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) tukia, josta kalatalousalueelle käyttökelpoisimpia ovat paikallisten kalatalouden toimintaryhmien kautta jaettavat hanketuet. Myös muita soveltuvia rahoituslähteitä, esimerkiksi maaseudun kehittämisvaroja, tulee hyödyntää. Kalatalousalue selvittää tutkimusyhteistyön mahdollisuudet alueen eri toimijoiden kanssa.

12 Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys

Käyttö- ja hoitosuunnitelman vaikuttavuutta arvioidaan siinä asetettujen kalastukseen ja kalakantoihin liittyvien tavoitteiden toteutumisen perusteella. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kahdessa osassa siten, että ensimmäisen arviointikierroksen tulokset ovat käytettävissä vuoden 2026 vuosikokouksessa ja toisen arviointikierroksen tulokset vuoden 2029 vuosikokouksessa. Arvioinneista tehdään yhteenvedot ja niistä mahdollisesti seuraavat toimet esitetään kalatalousalueen vuosikokouksien lisäksi myös vuosikertomuksissa.

Keskeisten kalakantojen tilaa arvioidaan kaupallisten kalastajien saaliiden sekä muun käytettävissä olevan tiedon perusteella. Jos ilmenee selviä viitteitä kalakantojen heikkenemisestä, keinot tilanteen korjaamiseksi harkitaan tilanteen mukaan ja päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi kalastuksen säätelytoimien tehostaminen tai istutusten ja hoitotoimien tuloksellisuuden selvittäminen ja sitä seuraavat toimet.

Kalakantojen tilaa ja vapaa-ajankalastuksen saaliita koskevien tietojen määrän ja laadun kehittämistä koskevien tavoitteiden edistymistä seurataan sekä ensimmäisessä että toisessa arvioinnissa. Mahdolliset uudet tavoitteet päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kaupallista kalastusta koskevien tavoitteiden toteutumista arvioidaan yhtenä kokonaisuutena. Mikäli ensimmäiseen arviointiin mennessä pääosa tavoitteen mittareista ei ole toteutunut, haastatellaan riittävä joukko I- ja II-ryhmän kalastajia ja selvitetään kaupallisen kalastuksen ongelmakohtia ja esteitä kalastuksen lisäämiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia toimia tilanteen parantamiseksi ja päivitetään toimet myös käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Vastaava arviointi tehdään myös toisella arviointikierroksella.

Vapaa-ajankalastukseen liittyvän tavoitteen toteutumisen mittareita tarkennetaan myöhemmin. Mittaamisen edellytykset paranevat, jos saadaan koko alueelle säännöllisesti toistuva kalastuskysely.

Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien haittojen vähenemiseen liittyvän tavoitteen toteutumista arvioidaan kalastajahaastatteluiden perusteella kummassakin arvioinnissa. Jatkuvasti pyritään etsimään tehokkaampia keinoja haittojen vähentämiseen ottaen huomioon myös asiaan liittyvä tekninen kehitys.

Yhteistoiminnan lisäämiseen ja yhtenäislupa-alueiden muodostumiseen liittyvän tavoitteen toteutumista seurataan ensimmäisessä arvioinnissa vesialueiden yhteistoiminnassa saavutetun edistymisen perusteella eli järjestäytyneiden osakaskuntien määrien ja pinta-alan kehityksenä. Jos tavoitteeseen ei päästä, haastatellaan pinta-alaltaan suurehkojen järjestäytymättömän osakaskunnan edustajia ja selvitetään esteitä järjestäytymiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia keinoja, joilla osakaskuntia kannustetaan yhteistoimintaan ja keinot päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Toisella arviointikierroksella seurataan järjestäytyneiden osakaskuntien yhteispinta-alan lisäksi myös yhtenäislupa-alueiden muodostumista. Mikäli toiseen arviointiin mennessä ei muodostu uusia vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueita, tehdään vesialueiden omistajien haastatteluun perustuva selvitys yhtenäislupa-alueiden muodostumisen esteistä ja pyritään tulosten perusteella ratkaisemaan ongelmia.

Jos kalakantojen tila tai kalastus on muuttunut niin paljon, että tavoitetilä ja keskeiset osatavoitteet eivät voi toteutua tai eivät enää ole järkeviä, kalatalousalueen on tehtävä aloite käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden muuttamiseksi tai päivittämiseksi. Myös uusien ja toiminnan kannalta oleellisten tietojen käyttöön saaminen saattaa aiheuttaa tarpeen päivittää suunnitelmaa muulloinkin kuin tavoitteiden toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

13 Kirjallisuus

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Viehekalastus kalatalousalueilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 30 s

Kipinä-Salokannel, S. & Mäkinen, M. (toim). 2020. Ehdotus Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Lappalainen, A., Kuningas, S., Paloheimo, A., Lindholm, G. & Lönnroth, M. 2019. Ehdotus Porvoon-Sipoon kalatalousalueen merialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 53/2019. Luonnonvarakeskus 2019.

Luke 2019. Merialueen kaupallisen kalastuksen saalisaineistot kalatalousalueittain 2010–2019. Kalatalousalueille koostettu aineisto. Luonnonvarakeskus 2019.

Salminen, M. ja Böhling, P. (toim.) 2018. Kalavarojen käyttö ja hoito A. Luonnonvarakeskus. PunaMusta Oy.

Salminen, Matti; Lappalainen, Antti; Keskinen, Tapio; Ruuhijärvi, Jukka, 2019. Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mallirunko. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 65/2019. Luonnonvarakeskus 2019.

Veneranta, L; Heikinheimo, O; Marjomäki, T. J. 2020. Cormorant (*Phalacrocorax carbo*) predation on a coastal perch (*Perca fluviatilis*) population: estimated effects based on PIT tag mark-recapture experiment. Oxford University Press, 2020.

Sydänoja A. 2008. Saaristomeren ja Selkämeren fladat. Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen raportteja 1 2008.

14 LIITTEET

Liite 1. Kansallispuiston vesialueet, yleisvedet, Natura-alueet

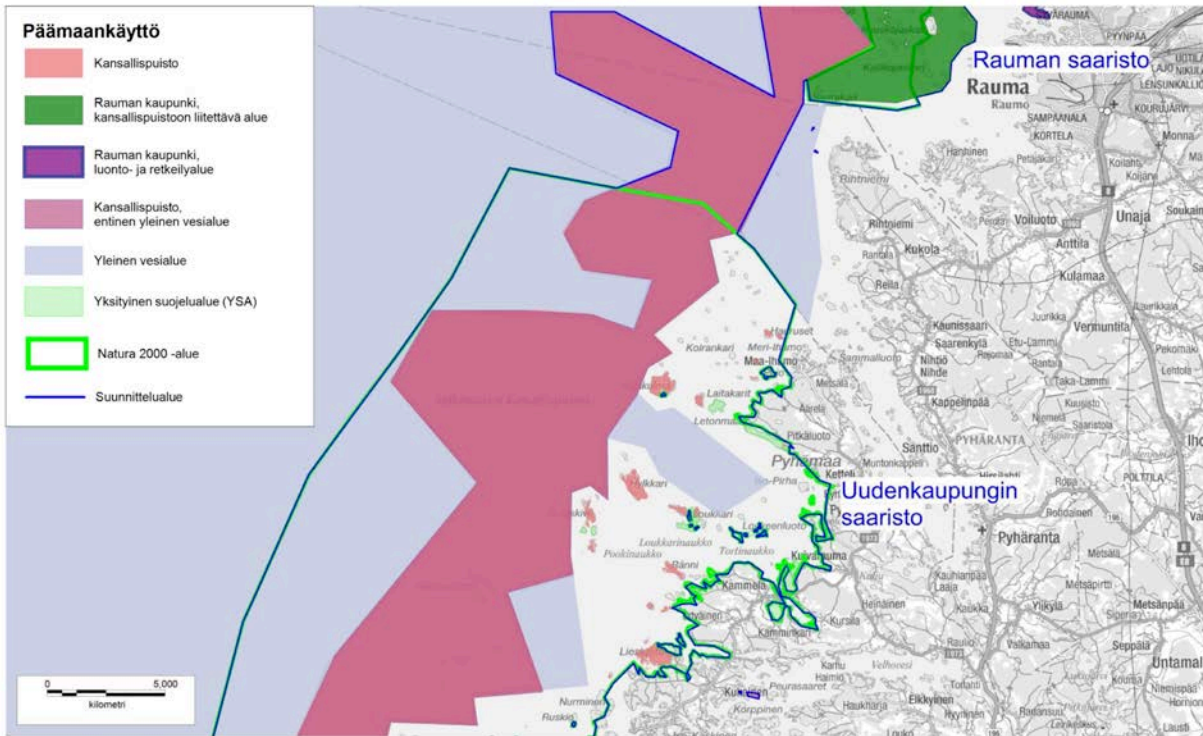
Liite 2. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen kalankasvatyüksiköt

Liite 3. Kalanpoikasistutukset vuosina 2019-2021

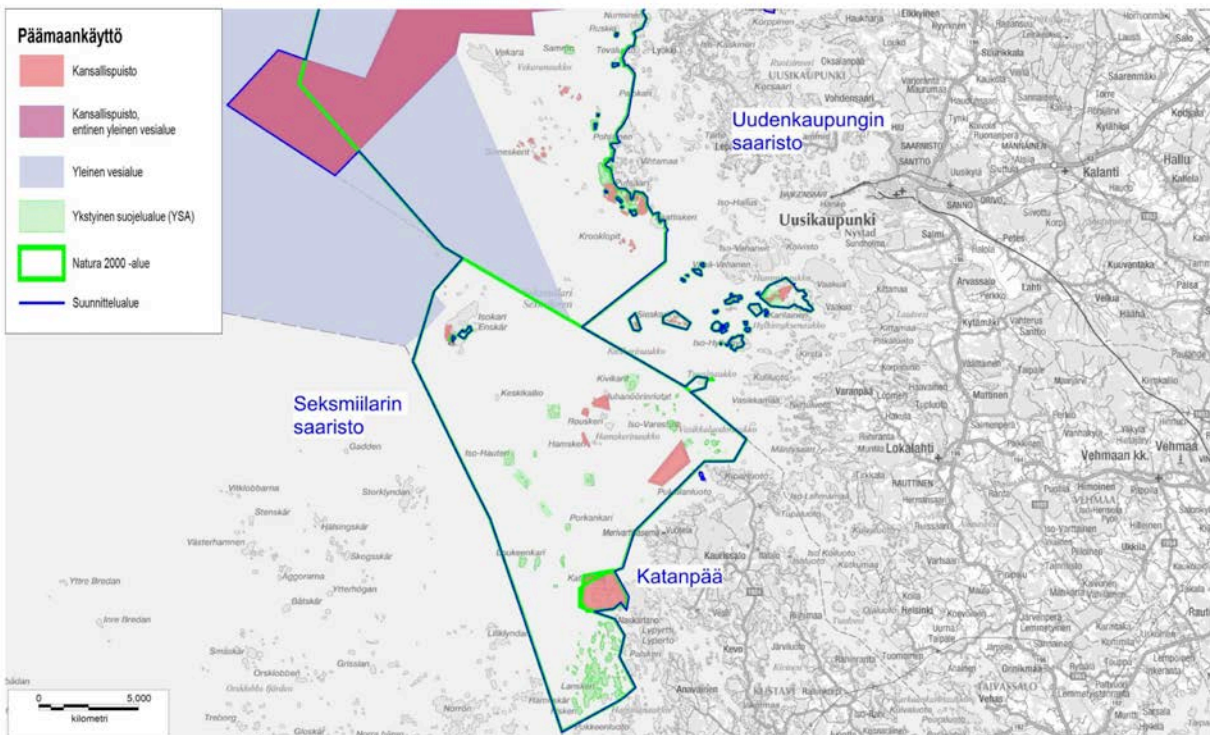
Liite 4. Yhteenveto osatavoitteista, niiden toteutumista edistävästä keinoista sekä toteutumisen mittaamisesta

14.1 LIITE 1 Yleisvedet, Selkämeren kansallispuisto ja suojelualueet

(lähde 4.8.2021: https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2017/03/selkamerihks_kartat1ja2-1.pdf)

Kuva 2d. Suunnittelualueen päämaankäyttö Selkämeren kansallispuistossa ja Uudenkaupungin saariston sekä Rauman saariston Natura 2000 -alueilla. ©Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/14.

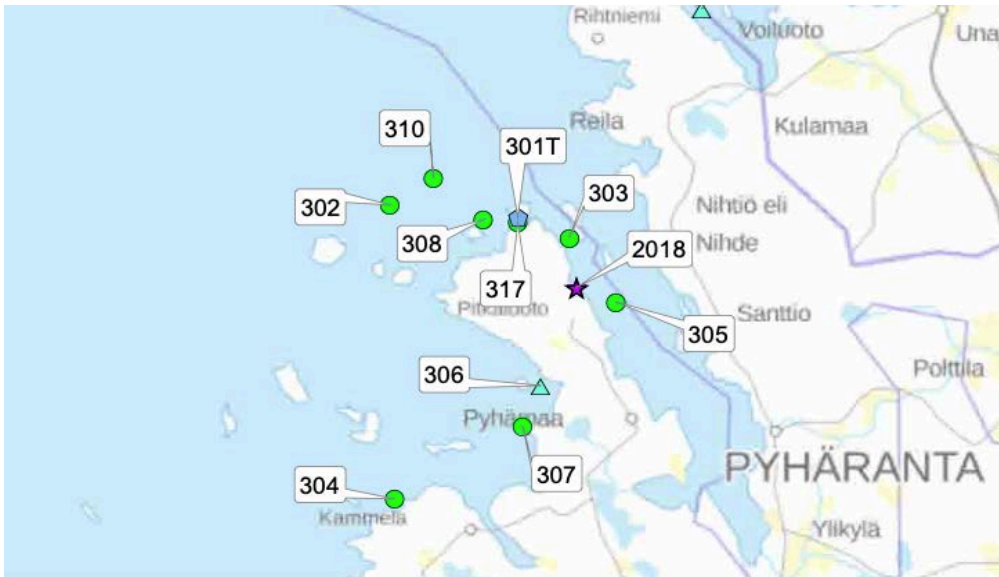

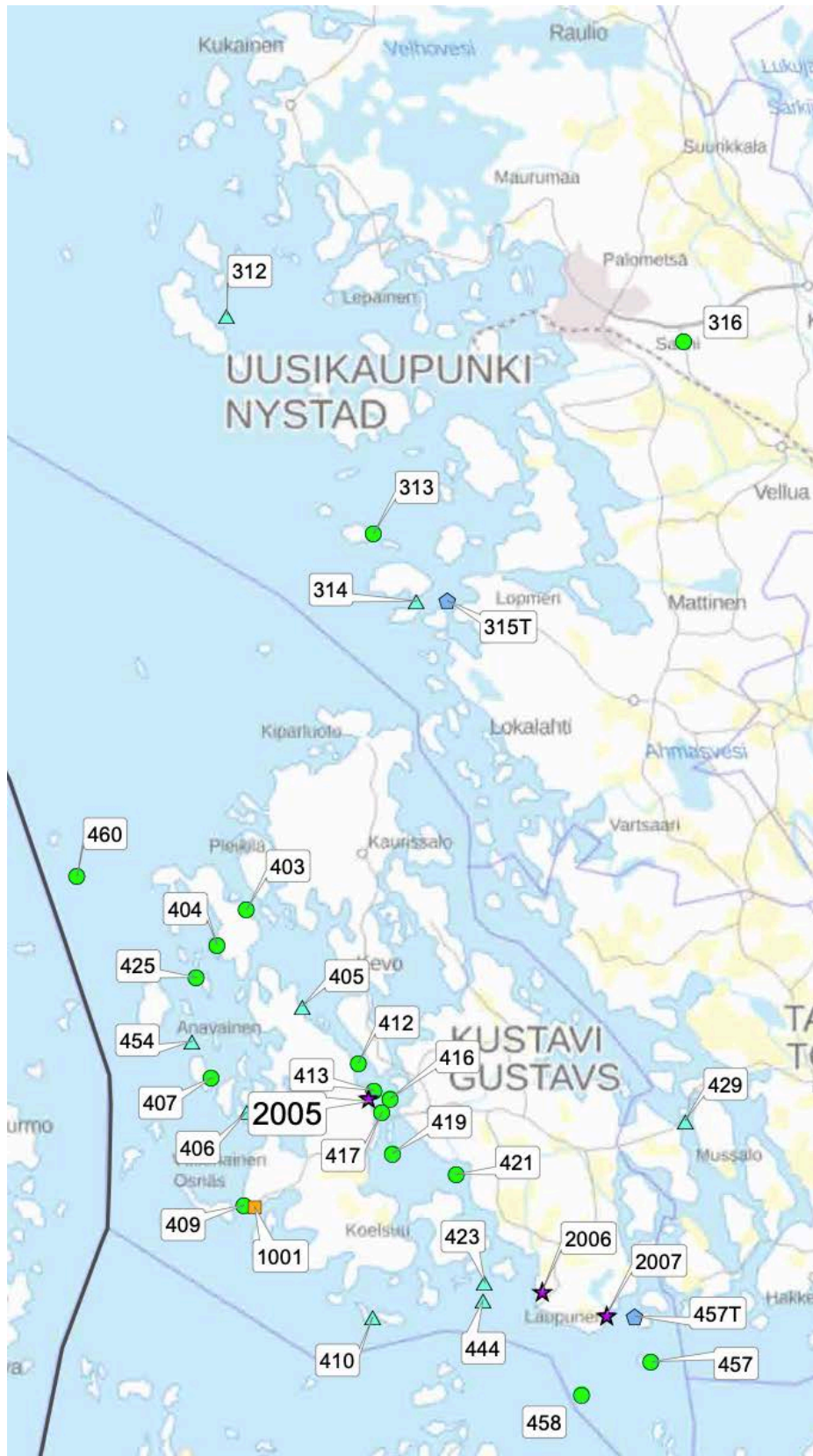
Kuva 2e. Suunnittelualueen päämaankäyttö Selkämeren kansallispuistossa ja Katanpään, Seksmiilarin saariston sekä Uudenkaupungin saariston Natura 2000 -alueilla. ©Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/14.

14.2 LIITE 2. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueen kalankasvatussyksiköt keväällä 2020.

(lähde VARELY, kartta Maanmittauslaitos)

- toiminnassa
- ◆ talvivarasto
- kalanjalostuslaitos
- ★ perkaamo
- ▲ pysyvästi lopetettu (ei ympäristölupaa)

14.3 LIITE 3. Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueelle tehdyt istutukset

vuosina 2010-2019.

(Lähde V-S ELY-keskus, istutusrekisteri)

Vuosi	Laji/muoto	Kanta	Kpl
2010	Kuha	Ei tietoa	50 666
	Kuha	Painiojärvi	41 345
	Meritaimen	Isojoki	18 116
	Meritaimen	Isojoki	2 243
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	155 939
2011	Meritaimen	Isojoki	17 094
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	665 000
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	210 083
2012	Hauki	Ei tietoa	33 150
	Kuha	Ei tietoa	70 856
	Meritaimen	Isojoki	16 492
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	208 552
2013	Kuha	Pyhäjärvi	14 450
	Meritaimen	Isojoki	16 000
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	712 500
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	151 025
2014	Hauki	Ei tietoa	13 000
	Kuha	Pyhäjärvi	60 717
	Made	Ei tietoa	2 000 000
	Meritaimen	Isojoki	19 410
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	206 317
2015	Hauki	Ei tietoa	9 000
	Karisiika	Bengtsår	489
	Kuha	Painiojärvi	26 307
	Kuha	Pyhäjärvi	82 772
	Meritaimen	Isojoki	20 000
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	16 233
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	93 873
2016	Hauki	Ei tietoa	23 250
	Karisiika	Bengtsår	11 088
	Kuha	Painiojärvi	90 300
	Kuha	Pyhäjärvi	41 233
	Meritaimen	Isojoki	30 000
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	236 560

2017	Kuha	Painiojärvi	40 766
	Kuha	Pyhäjärvi	39 696
	Meritaimen	Isojoki	9 600
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	233 135
2018	Hauki	Ei tietoa	5 850
	Karisiika	Bengtsår	978
	Karisiika	Bengtsår	32 747
	Kuha	Painiojärvi	50 938
	Kuha	Pyhäjärvi	49 501
	Meritaimen	Isojoki	11 216
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	138 097
2019	Hauki	Ei tietoa	1 106
	Karisiika	Bengtsår	14 932
	Kuha	Painiojärvi	58 700
	Kuha	Pyhäjärvi	14 704
	Meritaimen	Isojoki	9 625
	Vaellussiika	Kokemäenjoki	103 885

14.4 LIITE 4. Yhteenveto osatavoitteista, niiden toteutumista edistävistä keinoista sekä toteutumisen mittaamisesta

Suunnittelukauden aikana toteutettavaksi jäävät merialueen kalakantoihin, kalastukseen ja yhteistoimintaan liittyvät tehtävät. Valvontaan, omistajakorvausten jakoon, edunvalvontaan ja yleiseen viestintään liittyvät tehtävät eivät ole taulukossa.

Tehtävä	Aikataulu	Vastuutaho	Yhteistyötaho	Huomioitavaa
Kalakannat				
Selvitetään hauen ja ahvenen poikastuotantoalueiden tilanne	2021-2023	Kalatalousalue	Vesialueiden omistajat, ELY-keskus, Valonia	
Hauen ja ahvenen lisääntymisalueiden kunnostukset	2022-2030,	Kalatalousalue	Vesialueiden omistajat, ELY, kalatalouden toimintaryhmät, Valonia	
Tuotetaan Pyhämaan hautomossa poikasmateriaalia paikallisista kalakannoista	vuosittain	Kalatalousalue	Pyhämaan kalastajaseura, ELY-keskus, kalastajat	
Toteutetaan istutukset suunnitelmassa mainittuja periaatteita noudatellen.	vuosittain	Kalatalousalue, ELY-keskus, vesialueen omistajat	Istutusvelvoitteen haltijat, vesialueiden omistajat, neuvontajärjestöt, ELY	
Alueen tärkeimpien talouskalojen lisääntymisalueet selvitetään.	2022-->	Kalatalousalue	Luke	
Kalastus				
Hyljevahinkojen minimoimiseksi etsitään uusia keinoja	vuosittain	Tutkimuslaitokset	Luke, kalastajat, kalatalouden toimintaryhmät	koko merialueen ongelma
Merimetsokolonioiden synty ja muuttoparvien asettuminen poikastuotantoalueiden läheisyyteen esitetään	vuosittain	Kalatalousalue	ELY, kalatalouden toimintaryhmät, metsästäjät, vedenomistajat	
Selvitetään kaupallisen kalastuksen yhteisluvan tarve ja toteuttamismahdollisuudet	2024→	Kalatalousalue	vesialueen omistajat, kalatalousneuvonta, ELY	
Kannustetaan kalastajia tehostamaan särkikalojen kalastusta	vuosittain	Kalastajat	kalanjalostus, kalatalouden toimintaryhmät, vesiensuojeluorganisaatiot	

Kartoitetaan vapaa-ajankalastuksen palvelurakenteet ja kootaan ne kotisivuille.	2023-2024	kalatalousalue	vapaa-ajankalastajat	
Tehtävä	Aikataulu	Vastuutaho	Yhteistyötaho	Huomioitavaa
Yhteistoiminta, tiedon keruu ja seuranta				
Järjestetään alueen koululaisille kalastusaiheisia tapahtumia	vuosittain	Kalatalousalue	kalastajat, vapaa-ajankalastajat, ELY, neuvotajajärjestöt, seurat	
Selvitetään kalatalousalueen vapaa-ajankalastuksen määrä ja saaliit	2025	Luke	vapaa-ajankalastajat, ELY	
Perustetaan laajempia kalastuslupa-alueita ja tuetaan vesialueiden yhdistymisiä	2022→	kalatalousalue	vedenomistajat, vapaa-ajankalastajat	
Päivitetään vedenomistajien yhteystiedot, sähköpostiosotteiden keruu	2022	kalatalousalue	vedenomistajat, ELY	KALPA
Kalastusopastustoiminnan tukeminen	2023	kalaopaskilta, kalatalousalue	vedenomistajat, ELY	

14.5 Liite 5. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tiedonkeruukysely

Kysely vesialueen omistajille kalatalousalueelle vuonna 2021 laadittavaan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan liittyen

Hyvä vesialueen omistaja! Kalatalousalueelle pitää lain mukaan laatia ko. alueen toimintaa ohjaava käyttö- ja hoitosuunnitelma (KHS). Suunnitelman hyväksyy Varsinais-Suomen ELY-keskus, ja sen on tarkoitus olla voimassa 10 vuotta.

Länsi-Suomen Kalatalouskeskus laatii Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa useammalle kalatalousalueelle suunnitelman ja haluaa kuulla vesialueiden omistajia, jotta paikallinen näkemys tulee mahdollisimman hyvin otettua huomioon. Suunnitelman pitää kuitenkin olla aika yleisluontoinen, joten kovin yksityiskohtaisia toimenpiteitä siihen ei valitettavasti voi sisällyttää.

Pyydämme täyttämään ao. kyselyn soveltuvien osien esim. osakaskunnan kokouksessa, ja palauttamaan sen mielellään sähköpostin liitteenä.

Vastata voi myös netissä: <https://www.kalatalouskeskus.fi/kysely-kustavin-uudenkaupungin-khs/>

Kiitos osallistumisesta!

Vesialue ja pinta-ala (ha), kiinteistötunnus: _____

Yhteystiedot: nimi/nimet, osoite, puh. _____

Huom! Sähköpostiosoite _____

1. Minkälaista kalastusta ja kuinka paljon vesialueellanne harrastetaan? Tärkeimmät kalalajit?
2. Mitä pyydyksiä alueella on käytössä: verkko, katiska, vapapyydykset, mitä muuta?
3. Toimiiko alueellanne kaupallisia kalastajia? Jos ei, niin oletteko halukas korvausta vastaan myöntämään kaupalliseen kalastukseen lupia (lähinnä merialue)?
4. Tarvitaanko mielestänne kalastukseen alueellanne jotain rajoituksia: verkon solmuväli- tms. rajoituksia, ajallisia ja/tai alueellisia rajoituksia?
5. Käyttö- ja hoitosuunnitelman yhtenä ajatuksena on edistää mahdollisuuksien mukaan kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamista sekä vapaa-ajan, kalastusmatkailun että kaupalliseen kalastukseen. Erillinen lupa kalastonhoitomaksun lisäksi tarvitaan, jos halutaan esim. kalastaa useammalla vavalla samaan aikaan (siianonginta, vetouistelu). Yhtenäislupien myynnillä osakaskunnat voivat kerätä ylimääräistä rahaa kalastonhoitoon. Oletteko halukas neuvottelemaan yhtenäislupien muodostamisesta alueellanne/kommentteja?

6. **Haittaeläimet. Haittaavatko harmaahylkeet ja/tai merimetsot kalastusta alueellanne? Miten? Onko alueellanne merimetsojen pesimäluotoja?**

7. **Esiintyykö vesialueellanne vieraslajeja kuten hopearuutana, mustatäplätokko, puronieriä tms.?**

8. **Esiintyykö vesialueellanne joki- ja/tai täplärappia? Onko rapukannoissa tapahtunut taantumista viime vuosina? Ravustetaanko alueellanne kuinka paljon?**

9. **Onko vesialueellanne omia aktiivisia kalastuksenvalvojia? Olisitteko valmis maksamaan ulkopuoliselle valvonnasta kohtuullisen korvauksen?**

10. **Vapaa sana.**

Vastata voi myös netissä: <https://www.kalatalouskeskus.fi/kysely-kustavin-uudenkaupungin-khs/>

Yhteystiedot:

Petri Rannikko

Länsi-Suomen Kalatalouskeskus Puutarhakatu 19 A, 20100 Turku

p. 050-3663950

petri.rannikko@kalatalouskeskus.fi